

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Additio Ad Qvæstiones Selectas in 1. 2. S. Thom. olim
impressas**

Requesenius, Josephus M.

Romæ, 1675

Dispvatio I. De statu paruulorum decedentium cum solo originali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38791

I

NOVÆ ADDITIONIS
Argumentum.

I **C**Vm sexdecim ab hinc annis
opus impresse- rim, cui titu-
lus est, Selectarum Quæstio-
num in 1. 2. S. Thomæ, vbi quam-
plurima tradideram ex mente Sancti
Doctoris, tum de statu Puerorum
morientium sine Baptismo, tum de
peccato originali, eiusque effectibus,
tum de generali Prouidentia, qua
Deus per auxilia sufficientia vocat
omnes homines ad salutem, opere-
pretium duxi, nunc ea magis illustra-
re, ac nouis rationibus fulcire, refel-
lens, quæ in contrarium nuper à non-
nullis recentibus adducuntur.

DISPVATIO I.

*De statu Paruulorum decedentium
cum solo originali.*

DVo hic in examen adduco,
Vnum, an hi Pueri careant
pœna sensus, quam patiuntur dam-
nati: Alterum, an fruantur aliquali, &
imperfecta beatitudine naturali.

A

SE-

*An Pueri decedentes sine Baptismo, ter-
queantur pœna sensus in Inferno.*

2 **A**ffirmant quamplurimi ex Pa-
tribus, & Scholasticis, quos
nouissimè recenset, ac sequitur Hen-
ricus de Noris in Vindicijs Augusti-
nianis cap. 3. §. 5. versu *nusquam noui,*
vbi referens primo loco Censuras,
quas nonnulli inurunt Augustino,
eiusque sectatoribus, asserentibus
Pueros sacris vndis inexpiatos puni-
ri in inferis pœna sensus, dum illos
appellant Puerorum tortores, subdit
mordere etiam Augustinum teste
Hauzerio tom. 2. Anatom. Augusti-
nianæ colum. 765. exemplo Militum
inuadentium hostes his verbis, *sicuti*
Equites armati, dum inuebuntur in
hostes, solent eodem impetu obuios etiam
Pueros inermes conculcare, ita & Bea-
tus Augustinus persequendo Pelagia-
nos, videtur quibusdam, quasi præ fer-
vore pugnandi, minus etiam Paruulis
illis pepercisse. Secundo loco pergit
in defensionem Augustini, se Augu-
sti-

Paruulorum. 3

stiniane Schola gratum facturum, si
Sanctum Patrem omni excessuum sus-
spicione liberauerit, simulque ostende-
rit, eundem Catholica Ecclesia proba-
tum dogma, communem antiquorum
Patrum, ac se ipso dignam sententiam
docuisse, contra verò Scholasticorum
plerosque in opiniones quasdam de In-
fantium pœnis descendisse, quæ Pontifi-
cum Romanorum, Synodorum, ac Pa-
trum statutis planè aduersantur.

3 Ego à Censuris, & Scommatis
in scribendo semper alienus, cum in
litterario certamine Doctorum arma,
non sint conuicia, sed rationes, duo
in hac controuersia breuiter assero.
Et primo quidem S. Augustinum af-
firmasse infantes sine baptismo de-
functos mitti in gehennam, sed du-
bitasse, num patiantur pœnam sen-
sus, quam patiuntur adulti, ac nun-
quam hoc dubium deposuisse, ac re-
tractasse; ideoque distinguens ge-
hennam, seu locum pœnæ sensibilis
ab ipsa pœna sensibili, tribuit pri-
mum pueris, non vero secundum;
quod hic solummodo inquirimus. Pri-

ma huius assertionis pars probatur ex lib. 3. de lib. arb. cap. 23. vbi hanc refert, ac soluit obiectionem. *Obijci, inquit, solet ab imperitis quedam calumnia de mortibus paruulorum, ac de quibusdam cruciatibus corporis, quibus eos videmus affligi: Dicunt enim qualis in futuro iudicio deputabitur, cui nec inter iustos locus est, quoniam nihil rectè fecit, neque inter malos, quoniam nihil peccauit; Quibus respondetur ad vniuersitatis complexum, ac totius creaturae, vel per locos, vel per tempora ordinatissimam connexionem, non posse superfluo creare qualemcumque hominem, vbi folium arborium nullum superfluo creatur; Sed sanè superfluo queri de meritis eius, qui nihil meruerit. Non enim metuendum est, ne vita esse potuerit media, inter rectè factum, atque peccatum, & sententia iudicis media esse non possit, inter præmium, & supplicium. Hinc liquet Augustinum, ex hoc antecedenti, vita potest esse media inter rectè factum, atque peccatum, intulisse hanc consequentiam, ergo sententia iudicis potest esse media*

inter præmium, & supplicium, ac proinde puer, qui nec rectè, nec malè fecit, habebit sententiam mediam, qua excludatur à præmio, ac supplicio; non quocumque, sed debito ijs, qui rectè, vel malè operati sunt, vt obseruat Bellarminus lib. 6. de amissione grat. & statu peccati cap. 4. inquiens, in his verbis non tribuit paruulis medium locum inter Cælum, & infernum, sed mediam sententiam inter præmium, quod debetur ijs, qui propria voluntate boni aliquid meruerunt, & supplicium, quod ijs debetur, qui propria voluntate pœnam sibi ipsi pepererunt. Quare paruuli sine baptismo decedentes non carebunt supplicio, communi peccato originali, & actuali, quibus amittitur gratia Dei, quæ pœna est carentia visionis Diuinæ, sed liberi erunt ea pœna, quæ propria est peccati actualis, quæ pœna ignis, siue sensus appellatur.

4 Secunda item pars patet, quia nullibi legitur huius propositionis retractatio, vt adnotat Bellarminus citatus his verbis: Nusquam Augusti-

nus hanc sententiam, quod legerim, retractavit, nec lib. 1. retract. cap. 9. ubi diligenter examinat hos libros, neque in epist. 28. ad Hieronymum, ubi disputat de parte quadam huius cap. 23. in quo habentur verba supracitata.

5 Dices licet Augustinus in libro de lib. arb. occasionem dubitandi dederit, non ideo dubitavit, dum non ex proprio sensu ea scripsit, sed ad reiiciendum, quæ de pœnis infantium, ac de duabus naturis malorum, ac bonorum Auctoribus, Manichæi sentiebant, ut ait de bono perseuer. cap. 12. Ita Henricus §. 5. versu optime indicasse arbitror, per hæc verba. S. Doctor de bono perseu. cap. 12. etiamsi de pœnis paruulorum dubitasset, nemo ait, ut opinor, esset tam iniustus, atque inuidus, qui me proficere prohiberet, atque in hac dubitatione remanendum mihi esse indicaret. Sed non oportere credi, se de ea re dubitasse, sed quod Manichæi quidquid de pœnis infantium sentiretur, reiiciendi erant, ne duarum naturarum, nempe mali, bonique permixtio crederetur, & concludit, absit, ut

ut causam paruulorum sic relinquamus, ut esse nobis dicamus incertum, virum in Christo regenerati, si moriantur paruuli, transeant in eternam salutem, non regenerati autem transeant in mortem secundam. itaque S. Doctor ideo non retractauit, quod olim docuerat de pœnis paruulorum, quia de vjsdem non dubitauerat.

6 Sed hæc solutio non est ad mentem Augustini, qui cap. 12. de bono perfeu. tantummodo docet, se non dubitasse de loco, & pœna paruulorum, nempe quod sint in inferno, & patiantur pœnam ex peccato contracto in Adamo, quâ ratione sufficienter refellit errorem Manichæorum, de duplici natura boni, & mali, quem in lib. de lib. arb. refellendum susceperat, dubitasse tamen de qualitate sententiæ, ac specie pœnæ, an scilicet sit pœna sensus, an communis peccato originali, & actuali, quæ est carentia visionis; cum enim de duobus poterat esse dubius, & incertus, primo de substantia pœnæ, ac sententiæ Iudicis contra non rege-

neratos ; secundo de specie , & qualitate eiusdem pœnæ , ac sententiæ , & affirmat se non manere incertum de primo, hoc est, *quod non regenerati transeant in mortem secundam* , reticens de incertitudine secundi , seu non declarans per quam sententiam, & cum qua specie pœnæ fiat hic transitus , ostendit posceto de hoc secundo priorem dubitationem , & incertitudinem à se non amouisse, alioquin , sicut declarauit substantiam ? ita & speciem pœnæ declarasset, cum nulla esset ratio declarandi primum, ac reticendi secundum ? Clarius. sententia duplici modo potest esse media inter præmium, & supplicium, primo absolute , ita vt excludat vtrumque, & secundum hanc acceptionem, dicit se non esse incertum , sed certum , quod non detur sententia media circa pueros , quos Deus reos dignos pœnæ in scripturis pronunciat ; secundo respectiue , vt sit media inter præmium, & supplicium, non quodlibet, sed debitum bene, vel male operanti, & in hac acceptione,

du-

dubitauit Augustinus, nec dubium deposuit, an sub eadem sententia, definiente speciem pœnæ sensus comprehendantur paruuli.

7 Eamdem dubitationem apertius indicauit lib 5. contra Iulianum, cap. 8. vbi sic habet, non dico paruulos sine Christi baptismo morientes tanta pœna esse plectendos, vt eos non nasci potius expediret: & infra, quis dubitauerit paruulos non baptizatos in damnatione omnium leuissima futuros? quæ, qualis, & quanta erit, quamuis definire non possim, non tamen audeo dicere, quod eis, vt nulli essent, quam vt ibi essent, potius expediret. Quæ verba expendens Bellarm. dicto lib. 6. cap. 4. inquit, ex hoc loco habemus, primum, non fuisse ausum S. Augustinum pronunciare de paruulis morientibus sine baptismo sententiam illam Domini, melius erat ei, si natus non fuisset homo ille, cum tamen ea sententia de illis omnibus pronunciari posse videatur, qui sempiterno igne in gehenna cruciantur. Deinde intelligimus, nunquam affirmare voluisse paruulos

in specie torqueri pœna sensus, sed tantum in genere pœnam aliquam sustinere; non enim dicit solum se definire non posse, quanta sit ea pœna, quod referri potuisset ad solam magnitudinem, sed ait, *quæ, qualis, & quanta sit*, definire non possum. Nec textui quadrat expositio Henrici cap. 3. §. 5. ver. hic tamen advertendum est, ubi ait, Augustinus ibi non recusat definire genus pœnæ, nec speciem, nempe an sint in igne, & an ibi solummodo calefiant, vel ustulentur, sed tantum, quo gradu vel intensione caloris, pueri torqueantur. Nec inquam quadrat, quia verba, *quæ, qualis; & quanta*, non solum gradum, & magnitudinem, sed speciem pœnæ distinguunt, licet enim particula, *qualis*, significet intentionem, vel gradum, & *quanta*, magnitudinem, attamen particula, *quæ*, speciem pœnæ designat, aliter non distingueretur ab alijs duabus particulis, & consequenter cum de ijs omnibus dicat Augustinus se nil posse definire, utique remanet dubius de singulis.

Sed

8 Sed lubet aliam de dubia Augustini mente confirmationem afferre; scribens enim ep. 28. ad Hieronymum duo ab eo quærit, vnum quo pacto in hac, vel altera vita patiantur pueri, qui nil mali egerunt, dic, ait; *queso, tot animarum millia, que in mortibus paruulorum, sine indulgentia Christiani Sacramenti, de corporibus exeunt, qua æquitate damnantur, nullo suo præcedente peccato, & infra, cum ad pœnas ventum est paruulorum, magnis coarctor angustijs, nec quid respondeam, prorsus inuenio, demonstrandum est, quomodo sine vlla sua mala causa, iuste patiantur.* In qua prima petitione, non quærit, an pueri damnentur, hoc enim ait se scire, sed causam quærit. Alterum, ac distinctum quæsitum est, an pueri non regenerati includantur in damnatione eorum, qui actu peccarunt, inquit, *cum scriptum sit, qui male egerunt in resurrectionem iudicij, quid hic ergo de illis infantibus, intelligendum est, qui priusquam possent agere bene, vel male sine baptismo, corpore*

A 6 uti ex

exuti sunt, nihil hic de talibus dictum est, per quæ postrema secundæ petitionis verba, insinuat S. Doctor se ulterius dubitare, non de pœna, quam vt certam superius affirmauerat, sed an foret illud pœnæ genus, quo puniuntur adulti, qui male egerunt, subdens rationem dubitandi, quia non de pueris, sed de solis adultis scriptum est, qui male egerunt, ibunt in resurrectionem iudicij. Quare minus solide contra Bellarmini sententiam pronunciauit Henricus, Augustinum, nunquam de pœna puerorum dubitasse.

9 Affero secundo sententiam denegantem paruulis pœnam sensus esse omninò amplectendam, vtpotè rationi, scriptorum auctoritatibus, ac suauissimo diuinæ Prouidentiae regimini maximè consentaneam. Pro hac assertione stant communiter insignes Scholastici, inter quos, Sanctus Bonaventura, Sanctus Thomas, Cardinalis Bellarminus, ac Magistri Parisienses, teste Scoto in 2. dist. 33. quæst. vnica cum alijs, quos infra
ad-

adducam sectione sequenti; unde Cornelius à Lapide in Comment. Apocalypsis cap. 20. versu 15. §. *obijcies*, ait, sententiam; quæ negat Pueris pœnam sensus, esse communem Theologorum, & in Ecclesiasten cap. 4. §. *Tertium axioma*, inquit, *ceteri Scholastici in 2. dist. 33. paruulis tribuunt solam pœnam damni, pœnam vero sensus adimunt*. Accedit Petrus Lombardus cum omni schola Theologorum, qui docent paruulos sine baptismo morientes puniri apud inferos pœna damni, non autem sensus, ac per hoc liberos esse omnino à supplicio ignis corporalis, vt refert Bell. cap. 4. §. *ex hoc loco*.

10 Possẽm vltcrius plura Antiquorum, & celeberrimorum Patrum testimonia proferre, sed mihi instar omnium sit Gregorius Nazianzenus fulgentissimum Ecclesiæ, ac Theologiæ Sydus, Oratione 1. in Sanctum baptisma, vbi distinguens tres gradus non Baptizatorum, quorum vltimus est eorum, qui nec Cœlestis Regni voluptates sentiunt, nec

pœ-

pœnis vllis torquentur, reponit in eo
 Paruulos, qui Baptismo perfusi non
 sunt his verbis, futurum existimo, ut
 primi quidem, tum aliorum scelerum,
 tum etiam Baptismi contempti pœnas
 luant; Alij autem, pœnas quidem, sed
 leuiores pendant, ut qui non tam animi
 prauitate, quam stultitia à Baptismo
 aberrarunt: Postremi denique, nec Cœ-
 lesti gloria, nec supplicijs à iusto Iudice
 afficiantur, ut pote qui, licet Baptismo
 consignati non fuerint, improbitate ta-
 men carent, atque hanc iacturam passi
 potius fuerint, quam fecerint: neque
 enim quisquis dignus supplicio non est,
 protinus honorem quoque meretur,
 quemadmodum, nec quisquis honore di-
 gnus non est, statim etiam pœnam pro-
 meretur. Tentauit Henricus tam
 egregij Doctoris, cui antonomastice
 nomen Theologi inditum fuit, au-
 ctoritatem declinare; sed incassum,
 nam est aperte contraria Textui eius
 expositio, quam affert cap. 3. §. 5.
 versu obijciunt secundo Sanctos Patres,
 comparisonem Nazianzeni in eo
 consistere, quod Pueri, qui nec ex con-
 tem-

temptu, nec ex negligentia sine Baptismo mortui sunt, addici quidem pœnis, sed non ijs, quibus addicuntur, qui per contemptum, vel negligentiam Baptismum omiserunt: est inquam apertè contraria textui, quia Nazianzenus nullo modo comparat gradus pœnæ debitæ adultis contemnentibus baptismum ex negligentia, vel contemptu, cum gradu pœnæ debitæ Pueris non baptizatis citra negligentiam, & contemptum, sed absolutè, & non respectiuè ad alios, negat Pueros pati pœnam sensus: vno verbo: comparat maioritatem vnius pœnæ supra aliam inter solos adultos, supra quos tantummodò cadit culpabilis omiffio Baptismi ex contemptu, vel negligentia, ac stultitia, excludens ab omni pœna Pueros incapaces contemptus, & negligentiae, vt clarè liquet ex ijs verbis textus citati, nempe, postremi denique, nec cœlesti gloria, nec supplicijs à iusto Iudice afficiantur, vbi non minores pœnas, sed nullas, ait, Pueris infligendas; Et ità hunc locum Nazianzeni intellexit Nicetas

tās, inquit, tres gradus existunt, unus eorum, qui supernis delicijs perfruuntur, alter eorum, qui supplicijs æternis excruciantur, medius eorum, qui nec cœlestis Regni voluptates sentiunt, nec pœnis ullis torquentur, in quo, & pueruli, qui Baptismo perfusi non sunt.

II Adduxi ex Patribus testimonium solius Gregorij Nazianzeni nunc addam ex Scholasticis testimonium Diui Thomæ in 3. dist. 22. quæst. 2. art. 1. quæstiunc. 2. in corp. ubi distinguens Sanctus Doctor quatuor receptacula animarum existentium in statu termini, sic habet: *Quadruplex est Infernus, unus damnatorum, in quo sunt tenebræ, & quantum ad carentiam diuinæ visionis, & quantum ad carentiam gratiæ cum pœna sensibili, & hic Infernus est locus damnatorum: alius est Infernus supra ipsum, in quo sunt tenebræ propter carentiam diuinæ visionis, & gratiæ, sed quia non est pœna sensus, dicitur Limbus Puerorum: alius supra istum, in quo sunt tenebræ quoad carentiam Di-*

uina visionis, non quantum ad carentiam gratiæ, sed quia est pœna sensus, dicitur Purgatorium; alius denique superior, in quo est tenebra, quoad carentiam visionis Dei, non quoad carentiam gratiæ, sed quia non est pœna sensibilis, dicitur Infernus Sanctorum Patrum, in quem Christus descendit, quantum ad locum ad animas inde educendas, sed non quantum ad tenebrarum experientiam. Rursus 3. par. quæst. 1. art. 4. ad 2. peccato originali in futura retributione, non debetur pœna sensus, & quæst. 52. art. 1. in corp. peccati originalis pœna est mors corporalis, & exclusio à vita gloriæ, ut patet ex his, quæ dicuntur gen. 2. & 3. & notat Caietanus ibidem in comm. & in 4. dist. 6. quæst. 1. art. 1. quæst. 1. in corp. peccato originali non debetur pœna sensibilis inflictæ, & quæst. 24. de ver. art. 12. ad 2. non est possibile, quod aliquis adultus sit in solo originali absque gratia, aliter si contingeret eum sic mori, erit medius inter beatos, & eos, qui pœna sensibili moriuntur. Sentit ergo S. Thomas originali non deberi pœ-

pœnam sensus, aliter eam concederet adulto morienti cum solo originali, nec inferret eum fore medium inter beatos, ac tortos pœna sensibili, quod tamen dicit inconueniens, non quidem pro paruulis, quos ait gaudere de Deo, sed pro adultis, quibus facientibus quod in se est; Deus non denegat gratiam, qua iustificationem obtineant, vt declarat quæst. 7. de malo ar. 10. ad 8. mitto alia loca, nempe in 4. dist. 43. quæst. 1. art. 1. quæst. 2. ad 2. & quæst. 26. de ver. art. 1. ad 11. quia satis abunde sufficiunt, quæ attulimus. Quapropter ignoro, quo fundamento affirmavit Henricus, denegantes pueris pœnam sensus, aduersari Pontificum, ac Patrum decretis, dum tot Sancti, & insignes Ecclesiæ Doctores, Nazianzenus, Ambrosius, Thomas, Bonaventura, & Pontifices infra citandicum denso agmine Theologorum, hanc pœnam denegauerint.

12 Sed ad rationes, & auctoritates scripturæ accedamus. Arguo igitur primo, fundamentum pœnæ sen-

sensibilis Paruulorum desumi solummodo debet ex scriptura, cui inniuntur testimonia Patrum, ac Doctorum, & ex qua eruuntur doctrinae fidei, sed ex locis Scripturae contrarium euincitur, ergo nullum datur fundamentum admittendi in Paruulis poenas sensibiles. Minor probatur; Scriptura tam veteris, quam noui Testamenti, vbicunque loquitur de gehenna, & cruciatibus Inferni, nunquam disiungit inflictionem poenae, & cruciatuum a prauitate operum personalium; reddet unicuique secundum opera sua, item, quantum se glorificauit, & in delicijs fuit, tantum date illi tormentum, & luctum, rursus, retribuet abundanter facientibus superbiam, & iterum, ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad Inferna descendunt, & alibi saepe, contra, vero, nunquam mentionem facit de solo originali, quoties de improborum poenis sermonem habet, ergo Scripturae testimonia ad solos adultos peccatores, non ad Infantes extenduntur. Quod si dicas, non ta-

xari pœnas pro Paruulis in ijs locis, sed in alijs, vbi quicumque est reus, subiicitur pœnæ æternæ. Sed non rectè dicis, quia Scriptura non solum statuit supplicia pro peccatis personalibus, sed etiam adhibet particulas taxatiuas tantum, & quantum, vt colligitur ex verbis Apocalypsis modo citatis, *quantum glorificauit se, & in delicijs fuit, tantum date illi tormentum, & luctum*, at non adhiberet particulas *tantum, & quantum*, si inferenda esset alia pœna respondens originali, ac proinde ex his particulis limitatiuis euidenter inferatur pro solo originali non statui pœnam sensus, & hac de causa Nazianzenus supra relatus intulit, Pueros non esse pœnis afficiendos à iusto Iudice, quia licet Baptismo consignati non fuerint, improbitate tamen carent; addo nunquam Aduersarios adducere posse testimonium Scripturæ, quæ directè, vel indirectè non explicet se loqui de adultis, dum peccatoribus minas intentat.

13 Sed perpendo vltèrius illud

Ioan-

Ioannis Apoc. 20. *Vidi Thronum magnum candidum, & sedentem super eum, & vidi mortuos magnos, & pueros stantes in conspectu Throni, & libri aperti sunt, & alius liber apertus est, qui est vite, & iudicati sunt mortui ex his, quæ scripta erant in libris secundum opera eorum: & postea, iudicatum est de singulis secundum opera ipsorum; tum sic Apostolus, loquens de Iudicio vniuersali, ait Iudicium ferendum esse de malis operibus scriptis in libris, sed de Pueris, nihil est scriptum, quia nil boni, vel mali gesserant, nec habuerunt opera, ex quibus conficienda est scriptura, ergo sententia damnationis, quæ solummodo cadit ex Apostolo supra iudicandos ex malis eorum operibus, non comprehendit paruulos, & ideo cap. 21. sequenti, enumerans eos, qui missi sunt in stagnum ardens igne, & sulphure, nominat solos adultos, & inquinatos peccatis personalibus: Timidis, inquit, & execratis, & homicidis, & fornicatoribus, & veneficis, & Idololatriis, & omnibus mendacibus*

pars illorum erit in stagno ardenti igne, & sulphure, quod est mors secunda. Sed hunc eundem Textum iterum, vrgebo in solutione argumentorum.

14 Arguo secundo alia poena debetur originali, alia verò actuali, sed hæc alietas, ac discrimen in eo consistit, vt illi respondeat carentia solius visionis, ac donorum supernaturalium, & gratuitorum, huic verò poena sensus: ergò, &c. minor probatur ex apertissima definitione Innocentij Tertij in cap. *Maiores de Baptismo* §. sed adhuc queritur, his verbis: *Pœna originalis peccati est carentia visionis Dei, actualis verò pœna peccati est gehennæ perpetuus cruciatus, cui definitioni concinit testimonium Ambrosij in cap. 5. ad Rom. sic scribentis: Est, & alia mors, quæ secunda dicitur (hoc est poena sensus), quam non peccato Adæ patimur, sed eius occasione proprijs peccatis acquiritur, vt optimè confirmat, ac declarat Sanctus Thomas in 2. dist. 33. quæst. 2. art. 1. in corpore his verbis, pœna sensibilis pertinet ad*
id

id, quod personæ proprium est, in eo
 verò, quod spectat ad naturam per ori-
 ginem, pertinet pœna priuationis bo-
 norum gratuitorum, & ideò sicut culpa
 originalis non contrahitur per opera-
 tionem personalem posterì, sed solius
 capitis, ita pœna huic culpæ proportio-
 nata, habetur per solam subtractionem
 donorum supernaturalium, quæ habuif-
 set Adam, si non peccasset, & postea
 sic concludit: & ideo nulla alia pœ-
 na debetur, nisi priuatio visionis, &
 illius finis, ad quem donum subtractum
 ordinabat: & si alia pœna sensibilis pro
 peccato originali post mortem inflige-
 retur, puniretur iste non secundum hoc,
 quod culpam habuit, quia pœna sensi-
 bilis pertinet ad peccatum personale;
 attende ad propositionem exclusi-
 uam, nempe nulla alia pœna debetur
 originali, nisi priuatio visionis, & il-
 lius finis, ad quem donum subtractum
 ordinabat. Et quæst. 5. de malo art.
 2. in c. pœna proportionatur culpæ,
 & ideo peccato actuali mortali, in
 quo inuenitur auersio ab incomutabili
 bono, & conuersio ad bonum commu-

tabile, debetur & pœna damni, scilicet
 carentia visionis diuine respondens
 auersioni, & pœna sensus respondens
 conuersioni, sed in peccato originali
 non est conuersio, sed sola auersio, aut
 aliquid auersioni respondens, scili-
 cet destitutio animæ à iustitia originali,
 ideo originali non debetur pœna sensus,
 sed sola pœna damni, scilicet carentia
 solius visionis diuine, & in fine sic
 concludit, paruulo defuncto cum origi-
 nali, non debetur pœna sensus, sed solum
 damni, quia non est idoneus perducere
 ad visionem diuinam, propter priuatio-
 nem originalis iustitiæ.

15 Hoc idem discrimen sic lu-
 culenter deduco ex Christi senten-
 tia Marci ultimo, salus promittitur à
 Christo homini fideli, & baptizato,
 qui crediderit, & baptizatus fuerit sal-
 uus erit, condemnatio autem soli in-
 credulo, non verò non baptizato,
 qui verò non crediderit, condemnabitur,
 ergò omissio baptismi disiuncta ab
 incredulitate, & peccato personali,
 non trahit de se damnationem, quam
 si traheret, subderet Christus, qui
 non

non baptizatus fuerit, condemnabitur, vnde cum hoc retineat, sequitur omissionem baptismi non esse de se connexam cum damnatione, ideòque non baptizatis præcisè ob solam carentiam baptismi imponitur solummodo à Christo in pœnam, carentia ingressus in regnum Cœlorum, non tortura Inferni, nisi quis, inquit Ioannis 3. *renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non introibit in Regnum Cœlorum*, quapropter rectè Naxianzenus exemit Paruulos à pœna sensus, quia licet baptismo consignati non fuerint, improbitate tamen caruerunt.

16. Arguo tertio omnes damnati ex communi sensu Ecclesiæ, habent physicam, vel saltem moralem necessitatem odio habendi perpetuo suum Creatorem, eumque blasphemandi, ac laceffendi, siquidem in eo pœnarum, & cruciatuum carcere, absunt Dei laudes, & amor Creatoris, & nil aliud resonat, quam gemitus, & clamores contra Dominum, sed Pueri ex S. Thoma, non

B

ha-

habent actus deordinatos, Deumque amant, laudant, ac de eo gaudent, ergo non sunt, nec torquentur in Inferno, alioquin in eo existerent duæ damnatorum classes, quorum aliqui, nempe Pueri, Deum diligere, & commendarent, alij contra odio intenso illum auersarentur, ac maledictis conscinderent, quæ mixtio est planè monstruosa, non minus ac foret in Paradiso, si eorum aliqui contemnerent, alij verò amplecterentur summum bonum, aliqui essent tristes, & alij gaudentes, contra sensum fidelium, & Patrum, qui nullam agnoscunt in Cælesti Hierosolima tristitiam, ac deordinationem, iuxta illud *absterget Deus omnem lacrimam ab oculis Sanctorum, & non erit amplius, neque luctus, neque clamor, nullum verò gaudium, & ordinem in Inferno, ubi, inquit Ecclesia, nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.*

17 Arguo quarto Florentinum in litteris vnionis, ac Tridentinum sess. 5. decernunt animas cum mortali

tali, vel originali decedentes statim descendere ad Infernum disparibus pœnis puniendas, hæc autem disparitas importat in pueris carentiam pœnæ sensibilis, nam si pœnarum inæqualitas in eo consisteret, quod mitius punirentur pœna ignis, utique pœnæ disparitas non esset ad rem, dum hoc idem assertum verificaretur de omnibus peccatoribus inæquali peccatorum pondere grauatis, de quibus non loquitur Concilium.

18 Arguo quinto damnati velent potius non esse, quam esse in tormentis, *desiderabunt*, inquit Scriptura, *mortem, & mors fugiet ab eis*, sed de pueris non legitur, quod velint non esse, sed potius præsupponitur, quod malint esse, ergò non viuunt in supplicijs damnatorum, aliter mallent non esse, ne viuerent in supplicijs; minor assertur, & explicatur à Cornelio à Lapide in Ecclesiasten cap. 4. vbi assignans discrimen inter adultos peccatores, ac pueros existentes cum originali,

docet primo §. secundum esto, per hæc verba, *Melius est non esse, quam damnari, & cruciari in Inferno, & ideo communis damnatorum in die Iudicij vox est, & lamentatio, ut dicant montibus, cadite super nos, & collibus operite nos Apoc. 6. & docet disertè Christus loquens de Iuda traditore, bonum, idest melius, & utilius illi esset, si natus non fuisset, & §. tertium axioma, contrarium asserens de pueris, sic loquitur, tertium axioma; animæ puerorum, qui mortui sunt in peccato originali, deguntque in limbo, malunt esse, quam non esse, quia peccatum non est actus illarum proprius, nec ex actu proprio, sed alieno Adami Protoplasti contractum, & ideo Sanctus Thom. 1.2. quest. 83. art. 1. ad 5. melius est esse animæ in peccato originali secundum naturam, quam nullo modo esse, præsertim, cum possit per gratiam, damnationem euadere. Quo loquendi modo non est alienus S. Augustinus lib. 5. contra Iulianum cap. 8. inquit, non dico paruulos tanta pœna esse plerendos, ut eos non nasci potius expediret.*

di-

diret, vt notat Bell citatus lib.6. de
 statu peccati c.4. Urgeo validissime:
 Iob cap. 3. optabat se mortuum fui-
 se in vtero Matris, vel statim post
 egressum, quare non, inquit, in vulua
 mortuus sum, egressus ex vtero non
 statim perij, idque non ex alia cau-
 sa, nisi, vt præsentis vitæ mise-
 rias euaderet, vt patet ex verbis pro-
 ximè sequentibus, nunc enim dor-
 miens silerem, & somno meo requie-
 scerem; quod si post mortem in vte-
 ro, vel statim extra vterum, adhuc
 æternis gehennæ pœnis fuisset pu-
 niendus, stultè optasset decessum
 ex hac vita, cuius pœnæ sunt lon-
 gè mitiores, quam alterius vitæ,
 quandoquidem illæ sunt temporales,
 hæ verò æternæ.

19 Arguo sexto: damnati susti-
 nentes pœnam sensus, sunt in Infer-
 no, ergo si pueris deberetur pœna
 sensus, existerent nunc in Inferno,
 quia, cui debitus est pœnarum locus,
 illuc statim transmittitur post mor-
 tē, sicuti cui est debita æternitas vitæ,
 illico euolat in paradisum, si ergo

nunc non sunt in inferno, sed in alio loco distincto, qui appellatur limbus puerorum, non est illis debita poena inferni.

20 Arguo septimo pueri, imo & adulti non debent retractare, aut agere poenitentiam de originali, quemadmodum debent de peccatis actualibus, ergo poena sensus non est debita originali consequentia: patet; nam si vtrique peccato deberetur poena sensus, nulla esset ratio, cur de vtraque non agerent poenitentiam in hac vita, ne soluerent in alia, vbi poenae sunt acerbiores, & diuturniores, cur Parochi non suaderent alijs, vt assumerent poenas voluntarias ad satisfaciendum Deo pro poena sensus debita tam originali, quam actuali; quod si hoc non suadent, euident est, illi tantum peccato esse debitam poenam sensus, cui est debita poenitentia, & è contra illi non esse debitam poenitentiam, cui non est debita poena sensus, & hac ratione vsus est S. Thomas ad probandum de originali non esse

esse propriè pœnitentiam, quæ in suo conceptu includit pœnam sensus indebitam originali, vt habet in 4.d. 16. quæst. 1. art. 2. quæst. 2. in corp. his verbis. *pœnitentia propriè importat dolorem de peccato commisso, & sic nullo modo potest esse de originali, quod non est commissum, nec debet esse confessio, qua non est, nisi factorum, nec satisfactio, quia pro peccato originali non debetur nisi pœna damni, pœnitentia autem importat pœnam sensus; ob idque pœna inferni solummodo imponitur adultis migrantibus sine pœnitentia de peccato actuali* Lucæ 13. *Nisi pœnitentiam egeritis, omnes simul peribitis; non baptizatis vero migrantibus cum solo originali, sola carentia ingressus in Cælum; Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non introibit in regnum Cælorum.* Dixi propriè, nam si pœnitentia largè sumatur pro displicentia mali præteriti, recte subdit S. Thomas citatus posse dari de originali, quia ex hoc ipso quod placet aliquid, displicet

ei, quod ad illud prestitit impedimentum, peccatum autem originale fuit impedimentum gloriæ, ad quam quilibet desiderio tendere debet.

21 Dices cum Henrico cap. 3. §. 5. versu obijciunt sexto; non imponi pœnitentiam, quia cum miseriæ huius vitæ sint effectus peccati originalis, cur nova pœna imponeretur cum innumera pro eodem nobis subeunda sint. Sed hæc solutio posset admitti, si ultra illas pœnalitates, non restaret alia soluenda in alia vita, at dum restat, vtilius est illam hic potius, quam post mortem soluere. Cæterum eadem solutio militat contra peccatum actuale, cui adhuc iniungitur pœnitentia, quamuis plures ex eo consurgant pœnæ, quæ à Patribus dicuntur comites peccati. Melius fortasse dicet aliquis adultum non teneri ad pœnitentiam pro originali, quia supponitur illi remissa integra pœna: sed si melius, non tamen sufficienter, quia licet adultus habens solum originale iustificetur per quemlibet quamuis remissum actum

actum charitatis, seu dilectionis perfectæ sine baptismo in re suscepto, non ideo tenetur agere pœnitentiam pro solutione pœnæ sensibilis, quam solueret, sicuti soluit pro actualibus, si crederet pro vtrisque esse satisfaciendum.

22 Arguo octauo ratione à priori desumpta ex doctrina Diui Thomæ. Pueri ex demerito primi parentis priuantur tantummodo bonis gratuitis, ad quorum affecutionem destinabantur per futuram, ac perseverantem obedientiam capitis, ergo non puniuntur pœna sensus, ad quam non sunt destinati independenter à transgressione personali, vt habet Sanctus Thomas supra laudatus in 2. dist. 33. quæst. 2. art. 1. in corp. *pœna culpe originali proportionata habetur per solam subtractionem donorum supernaturalium, quæ habuisset Adam, si non peccasset, & ideò nulla alia pœna debetur, nisi priuatio visionis, & illius finis, ad quem donum subtractum ordinabat.* Et Lessius lib. 13. de perfect. diuin. num. 144.

Et si peccatum originis reddit pueros indignos gloria cælesti, non tamen gloria; & donis inferioribus ad conditionem naturæ pertinentibus, neque enim per originale meriti sunt priuari donis naturalibus, sed solis gratuitis. Hinc naturalia remanserunt integra in homine cum ea proportione, quæ remanserunt in Angelis. Ob idque Catharinus opusc. de Pueris, docet pœnam puerorum ob defectum primi Parentis, non esse passionem, sed priuationem illius, ad quod natura erat eleuata, cum hæc sola priuatio bonorum gratuitorum ex demerito capitis in ipsos transfuso, sit conformis recto iustitiæ ordini, vnde vti videmus filios rebellium priuari sola hæreditate paterna, & bonis, quæ à Patre poterant in illos deriuare, non autem bonis, quæ sibi à natura debentur, nisi proprio demerito ijs reddantur indigni, ita peccante primo parente, puniendi sunt pueri subtractione bonorum, quæ transferranda erant in filios per obedientiam Adami, non verò aliorum,

quæ

quæ unicuique naturæ sunt propria. quapropter recte S. Thom. quæst. 5. de malo art. 2. ad 5. docet Iustitiam diuinam non taxare pueris pœnam sensus his verbis : *in statu futurae vite, ignis & alia actiua non agunt in animas, & in corpora hominum secundum necessitatem naturæ, sed ordinem diuinæ Iustitiæ, quia ille status est recipiendi pro meritis, unde cum diuina iustitia non exigat, quod pueris decedentibus cum solo originali pœna sensus debeatur, nil ab huiusmodi actiuis patiuntur.*

23 Dices, pueri ante baptismum sunt deteriores, quam pueri Innocentes in statu puræ naturæ, ergo non carent solis gratuitis, quibus isti caruissent. Respondeo cum S. Thoma quæst. 5. de malo art. 1. ad 15. *homo in solis naturalibus constitutus careret quidem visione diuina, si sic decederet, sed tamen non competeret ei debitum non habendi, aliud est enim non debere habere, quod non habet rationem pœnæ, sed defectus tantum, & aliud debere non habere : quod habet ratio-*

B 6 nem

nem pœne. Vno verbo: carentia supernaturalium donorum non est pœnalis homini in pura natura, quia non habet debitum non habendi talia dona, at homini habenti debitum ea non habendi dicitur pœnalis carentia talium donorum, & ideo habet aliquid plus, nempe debitum non habendi.

24 Postremò miror quomodo Henricus absolutè afferat mitissimas fore in inferno puerorum pœnas, siquidem pœna, quæ æterna est, nec mitissima, nec mitis dici possit, cum à sola perpetuitate defumatur simpliciter, & absolute magnitudo, tam calamitatis, quam felicitatis in altera vita, ideoque intolerabilis æstimatur pœna exigua æterna in Inferno, non tamen temporalis gravissima in Purgatorio, & similiter minus æstimatur intuitio Dei instantanea, magis verò felicitas æterna naturalis, vndè cum non minus his pueris, quam adultis damnatis obijci possit illud Isaïæ 33. *quis habitare poterit ex vobis cum igne devorante, aut ar-*
do-

doribus sempiternis, utique in utrifque est maxima miseria, & acerbissimus cruciatus, consistens in hac ardoris ignei sempiternitate, quemadmodum in sempiterna Dei visione, ac fruitione consistit maxima beatorum felicitas, in quocunque tandem gradu, ac mensura habeatur.

25 Dices, nec posse in nostra sententia dici mitem poenam puerorum, quia poena damni priuans bono summo, & increato, est longè maior poena sensibili priuante bono creato. Respondeo primo plus est pati poenam damni, & sensus, quam solius damni. Respondeo secundo si comparentur inter se poena damni, & sensibilis, illa in vno sensu est grauior, in alio vero est minus grauis, ut docet S. Thomas quæst. 5. de malo art. 1. ad 3. his verbis; *grauitas poenæ potest attendi dupliciter, vno modo ex parte boni, quod priuatur per malum poenæ, & sic carentia visionis, & fruitionis Dei est grauissima poenarum; alio modo per comparationem ad eum,*

qui

qui punitur; & sic tanto est grauior pœna, quanto id quod subtrahitur, est magis proprium, & connaturale ei, cui subtrahitur, sicut magis diceremus puniri hominem, si auferretur ei patrimonium suum, quam si impediretur, ne perueniret ad regnum, quod ei non debetur, & hoc modo dicitur esse mitissima omnium pœnarum, sola carentia visionis diuinae, quæ est quoddam bonum, omnino supernaturale.

Refelluntur argumenta Henrici deprompta ex auctoritatibus Scripturæ, & Patrum, præsertim Augustini.

26 **O**bjicit primò ex Augustino lib. 3. operis imperfecti cap. 200. non est falsa Christi sententia, Marc. ultimo, qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit, qui uerò non crediderit, condemnabitur, ergo puer, qui non credidit, nec baptizatus fuit, puniendus est cum damnatis. Respondeo ex eo loco oppositum euidenter inferri, tum quia Christus non

non

non soli carentiæ baptismi, sed incredulitati damnationem minatur, dum ait, *qui verò non crediderit* (non verò qui non baptizatus fuerit) *condemnabitur*, tum quia, postquam Christus imposuit Apostolis præceptum prædicandi Euangelium omni creaturæ, subdit, *qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit, qui verò non crediderit, condemnabitur*; quibus verbis non damnat eos, qui quomodocumque non credunt, sed qui prædicationi fidem non præbent, ideoque in ea vniuersali sententia non comprehendit infantes, sed solos adultos, qui vti tantummodo capaces euangelicæ prædicationis, cui resistunt non credendo, ita tantummodo damnandi propter labem incredulitatis, aliter damnaretur Puer, quia respuit prædicationem, quam audire, & cui credere non poterat. Et ita exponendum esse hunc locum, definit Innocentius 3. c. maiores de baptismo §. *ceterum ex vi litteræ his verbis, prædictæ auctoritates intelligendæ sunt omninò de adultis, qui habent*

bent multitudinem peccatorum, cum de paruulis non possint intelligi, qui peccato tantum originali tenentur. Similiter, & illa auctoritas est soluenda, qui crediderit, & baptizatus fuerit saluus erit, cum non possint credere paruuli, sed adulti, eadem habet glos. ibidem §. casus quidem heretici circa finem, huiusmodi auctoritates intelligendæ sunt de adultis, quia de paruulis non possunt intelligi, qui peccato tantum originali grauantur: & eodem modo illa auctoritas, qui crediderit, & baptizatus fuerit, tota intelligitur de adultis, cum paruuli non possint credere, sed adulti.

27 Obijcit secundo dicto §. 5. & lib. 1. Historiæ Pelagianæ cap. 5. §. cum Augustinus hoc anno 413. arguit, inquam ex sermone 14. de verbis Domini. Christus Matth. 25. loquens de futuro sui aduentu ad iudicandum viuos, & mortuos, statuit vniuersaliter duas tantummodo partes, nempe dexteram, & sinistram, & existentibus in sinistra dicet, *Ite in ignem æternum, qui paratus*

tus est Diabolo, & Angelis eius; in
dextera vero, Percipite Regnum, quod
paratum est vobis ab origine Mundi,
tum sic, quicumque non est in dex-
tera, est in sinistra, vel e contra,
quia nullus alius locus medius ibi
designatur, ergo paruuli non exi-
stentes in dextera, vbi est Regnum
Cœlorum, erunt in sinistra, vbi est
ignis æternus, & gehenna. Respon-
deo hoc testimonium solutione prius
allata penitus euanescere, præmise-
rat eo loco Christus Dominus o-
pera bona, & mala iudicandorum,
deinde ijs, qui opera misericordiæ
in Pauperes, & Christum exercue-
runt, dicit, *Venite benedicti, percipite
Regnum*, alijs vero, qui ea non exer-
cuerant, *Ite in ignem æternum*; Iam
ex his verbis liquet sermonem esse
de solis adultis, in quos tantummo-
do potest cadere ante prolationem
sententiæ, vel ea commendatio,
*esuriui, & dedistis mihi manducare,
situi, & dedistis mihi bibere, nudus
eram, & cooperuistis me, vel exprobra-
tio; esuriui, ac situi, & non dedistis*
mi-

mibi manducare, ac bibere, cum ergo paruuli, nec commendari, nec vituperari possint ob datum, vel negatum cibum, & potum, proculdubio sententia de pœna, & præmio, quæ refertur ad bona, vel mala opera præcedentia, non potest extendi ad paruulos, sed ad solos adultos, in quibus tantummodo poterant præcedere bona, vel mala opera. Vnde sic retorqueo argumentum, eos solummodo comprehendit Christus, qui sunt arguendi, vel commendandi propter bonas, vel malas actiones, ergo paruulus, qui sub ea commendatione, vel reprehensione comprehendendi non potest, neque comprehenditur in dextera, nec sinistra; Præterea Christus reprobos sic respondentes inducit; Domine quando te vidimus esurientem, ac sitientem, aut hospitem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, non ministrauimus tibi, deinde eorum apertæ confessioni, subdit sententiam damnationis; Ite in ignem æternum, ergo paruulus, uti est huius responsionis incapax, ita
 &

& sententiæ damnationis in Inferno.

28 Eadem solutio adhibenda est dicto Christi Domini, quod affert Augustinus lib. 1. de peccatorum meritis, & remissione cap. 28. *qui mecum non est, aduersum me est*, eadem inquam, ita vt sensus sit, qui mecum non est ob actiones prauas, mihi, & Euangelio aduersarius est, exploratum autem est Pueros dici non posse non esse cum Christo ob recessum ab illo per actualem auersionem peccatorum actualium, sed potius esse cum ipso per amorem, & cultum, vt infra dicam; ideoque filij rebellium non dicuntur esse, ac stare contra regem, si nil contra ipsum operentur, eique per actiones personales in omnibus obediunt; quia contrarietas desumitur ex actu personali, non vero ex actibus alienis, imo aliquando ita præmiantur ob seruitia regi personaliter exhibita, vt recuperent titulo mercedis debitæ operi personali, quidquid amiserant ob delictum parentis.

29 Obijcit tertio. De fide est.
quod

quod Puer non baptizatus sit sub potestate, & captiuitate perpetua Diaboli, qui habet ius in illum, tanquam in proprium mancipium, ideòque dicitur inhabitare in illo per dominium, seu titulo dominij, vti luculenter explicat Ioannes Baconus Carmelita in 2. dist. 39. quæst. 1. his verbis: *Demon inhabitat in peccatore, non sicut forma informans, neque vt in energumenis, neque per formam aliquam, quam creat in anima peccatrice, sicut Deus eam creat, sed habitat per dominium in peccante, seu iure dominij, & potestatis; quam ob causam in baptismo, spiritus immundus sacerdotis insufflatione è dominio baptizati abigitur, his verbis: Exi spiritus immunde, & da locum Spiritui Sancto; ergò Pueri præter pœnam spiritualem damni, patiuntur; pœnam corporalem captiuitatis, ac seruitutis sub Dæmone; hæc autem captiuitatis pœna, quæ est pœna sensus, in eo sita est, vt captiuus alligetur vinculis certo cuidam loco, & careat libertate videndi, exeun-*
 di,

di, gustandi, olfaciendi, & loquendi cum alijs, præter alias sex pœnas, quas enumerat S. Doctor lib. 1. de Ciuit. Dei cap. 11.

30 Respondeo pœnas, quas subeunt peccatores captiui sub captiuitate Diaboli, esse in duplici specie, alias vitæ præsentis, alias futuræ: illæ primæ sunt temporales, & corporales inflictæ à Dæmone tam adultis, quam Pueris, quamdiù uiuunt; secundæ verò sunt perpetuæ, ac propriæ status termini, includentes vltra spoliationem bonorum gratuitorum acerbissimos cruciatus mediante operatione ignis. Iam uerò pueri ob peccatum originale patiuntur duplicem effectum pœnalem, vnum quidem in hac vita, nempe subiacerè pœnis, & morbis corporalibus, vti contigit illis duobus pueris, euangelicis, quorum vnus ab infantia vexatus fuit à spiritu immundo, alter verò tortus, ac sæpius in ignem proiectus; alium verò post mortem, in alia vita non totalem, & secundum omnes pœnalitates, quas includit, vti

pa-

patiuntur adulti, sed partialem, & in-
 adæquatū, in quantum spoliantur ca-
 pacitate perpetuo recuperandi bona
 supernaturalia, & gratuita citra tortu-
 ram pœnarum sensibilium: cum enim
 hi pueri existentes in termino amant,
 & colunt Deum super omnia ex do-
 ctina S. Thomæ, aliorumque Do-
 ctorum, ideò eximit illos Deus à po-
 testate Diaboli circa pœnas sensibi-
 les proprias status termini adulto-
 rum, cum non sit diuinæ pietati, ac
 prouidentia consentaneum, vt finat
 actuales amatores, & cultores sui,
 facientes quidquid in Dei obsequium,
 & honorem valent, torqueri perpe-
 tuò pœnis sensibilibus, vnde meri-
 to Catherinus in opusc. de statu
 Paruulorum, ait, paruulos esse qui-
 dem nunc captiuos, sed non fore
 perpetuò captiuos, & sub potestate
 perpetua diaboli, quia etiam pro
 illis eiectus erit foras in die nouissi-
 mo, ita vt nihil iuris habeat vltius
 in illos, quemadmodum habebat in
 statu viæ, sed in solos damnatos.
 Hinc recte dicunt alij esse sub pote-
 sta-

1- state Diaboli, nil aliud significare,
 a- quam esse in peccato, quod dat Dia-
 la- bolo ius ad eos, quousque manent
 1- in statu viæ, varijs afflictionum, &
 m- calamitatum generibus vexandos,
 it, nec non ad eos tentandos, statim ac
 o- perueniant ad vsum rationis.

o- 31 Obijcit quarto ex lib. 1. ad
 o- Bonif. cap. 22. Homo per peccatum
 di- contraxit pœnam duplicis mortis,
 o- nimirum mortis primæ, quæ est se-
 ac- paratio animæ à corpore, & mor-
 at- tis secundæ, quæ non est alia, quam
 i, immissio in ignem æternum ex illo
 m, Apoc. 20. *Qui non est inuentus in li-
 e- bro vitæ scriptus, missus est in stagnum
 ri- ignis, & hæc est mors secunda, tum
 tu- sic: qui non est scriptus in libro vi-
 ti- tæ, mittitur ex S. Ioanne in stagnum
 e- ignis, qui est mors secunda, sed pue-
 e- ri decedentes cum originali non
 ro- sunt scripti in libro vitæ, aliter ef-
 fi- sent prædestinati, ergo mittuntur in
 ius stagnum ignis, vt in eo comburan-
 in- tur, & patiantur mortem secundam.
 is. Resp. ab omnibus contrahi ob pec-
 te- catum originale primam mortem.*

exclusiuam immortalitatis, quod
 erat donum gratuitum promissum
 generi humano, si Adam non pec-
 casset; secundam verò mortem non
 incurri ab his, qui personaliter non
 peccarunt, vt clarissimè elicio ex lo-
 co ab Aduersarijs citato, in quo post-
 quam S. Ioannes præmiserat dupli-
 cem resurrectionem debitam iustis,
 cui opponit duplicem mortem de-
 bitam impijs, vt notat Cornelius à
 Lapide ibidem cap. 20. versu 5. *S.*
hæc est resurrectio prima, inquit,
prima quidem resurrectio est Beatitudo
solijs animæ, qua sola anima per mor-
tem transit in vitam, & Regnum cæ-
leste; secunda verò resurrectio est ple-
na beatitudo; qua, anima cum corpore
in fine Mundi plene in eandem vitam
beatam resurget: similiter mors prima
reprobatorum, est damnatio solijs anima,
mors verò secunda est damnatio ani-
mæ, & corporis vnitorum, & resur-
gentium in Iudicio vniuersali, subdit
deinde Apostolus, se vidisse mortuos,
necnon libros apertos, & iudicatos es-
se mortuos ex his, que scripta erant
 in

in libris secundum opera ipsorum, & tandem concludit, qui non est inuentus in libro vitæ scriptus, missus est in stagnum ignis, intellige de scriptione relatè non ad sola nomina, sed ad opera, quæ prius dixerat esse scripta in libris, & secundum quæ iudicandi erant mortui; iam per hæc verba, vti apertè loquitur de iudicandis secundum opera bona, vel mala, quæ fecerunt, ita tam prima mors solius animæ, quam secunda mors animæ simul, & corporis, non cadit, nisi supra adultos, de quibus verificari solummodò potest, quod eorum facta bona, vel mala in libris descripta sint, nam Infantes nil boni, vel mali gesserunt scribendum in libris, vt clarè liquet, & supponitur à Paulo, dum loquens de Esau, & Iacobo, ait, *antequam, quidquam boni, vel mali fecerint, & ideo per mortem secundam rectè S. Fulgentius lib. I. ad Monimum cap. 6. exponit pœnam debitam animæ propter opera, quæ actualiter, & personaliter gessit in carne, iuxta illud, recipient*

C

piet pro ijs, quæ unusquisque gessit in corpore, sic loquens, homo per peccatum incurrit duplicem mortem, primam in separatione animæ, & corporis; secundam in eterna cruciatione animæ, & corporis, quando rediens in carnem anima, in eadem, & cum eadem, in qua peccauit carne, torquetur.

32 Hinc ex hoc Ioannis testimonio, Aduersarij sententiam refello, & meam confirmo: Ioannes nomine mortis, primæ, & secundæ intelligit pœnam sensus debitam animæ, prius separatæ, & postea unitæ cum corpore, atque vtramque pœnam inferendam ijs, quorum opera mala scripta sunt in libris; & vidi, inquit, mortuos, nec non libros apertos, & indicatos esse mortuos ex his, quæ scripta erant in libris, secundum opera ipsorum: sed de pueris nihil est scriptum in libris, quia nil mali, vel boni gesserant, antequam decederent, ergo neutram mortem, hoc est, pœnam sensus debitam vtrique parti incurrunt; ideo autem spoliantur gratuitis, quia hæc erant

in
 ca-
 am
 se-
 re,
 em
 in
 sti-
 re-
 nes
 da
 n
 a
 m-
 10-
 li-
 rec
 esse
 in
 de
 is,
 an-
 n-
 de-
 led
 æo
 t

erant accepturi dependenter à sola
 obedientia capitis, at non afficiun-
 tur alijs pœnis, quia vti sunt exper-
 tes malorum operum, ita & earum
 pœnarum, quæ ob mala opera so-
 lummodo incurruntur, vnde Corne-
 lius citatus cap. 20. vers. 15. *S. obijcies,*
 explicans quo pacto Paruuli non
 sint mittendi in stagnum ignis, quam-
 uis non scripti in libro vitæ, sic ha-
 bet, *S. Ioannes loquitur de solis adul-*
tis, non de paruulis, vt patet, ex versu
12. Iudicati sunt mortui ex his, quæ
scripta erant in libris secundum ope-
ra sua, non paruuli, vt etiam patet ex
cap. sequenti versu 8. Timidis autem,
& incredulis, & execratis, & homi-
cidis, & fornicatoribus, & veneficis, &
Idololatriis, & omnibus mēdacibus pars
illorum erit in stagno ardenti igne, &
sulphure, quod est mors secunda.

33 Sed instas S. Ioannes dicto
 cap. 20. versu 12. ait, *ibi esse iudican-*
dos magnos, & pusillos, qui non sunt
alij, nisi infantes, ergo sententia
mortis cadit supra Infantes pariter
iudicandos cum adultis. Nego an-

tecedens , aio enim cum Cornelio
 ibidem §. *¶ vidi mortuos* , nomine
 pusillorum non intelligi Infantes ,
 sed vel paruos ætate , & statura , vt
 sunt pueri decem , vel quatuordecim
 annorum , vel potius personas viles ,
 & abiectas , ita vt sensus sit, vidi in
 Iudicio æquè adstantes , nobiles,
 ac plebeios, tam dignitate polientes,
 vti Principes , quam abiectos, ac vi-
 les, vti sunt serui, rustici, & ancillæ .

34 Obijcit quinto si pueri non
 torquentur in Inferno cum damna-
 tis, nec beantur cum iustis in Regno
 Cœlorum , erunt in tertio quodam
 loco fœlicitatis , sed hic non est affi-
 gnabilis , cum duo tantum loca in
 Scriptura designentur , nempe In-
 fernus , & Regnum Cœlorum , ex-
 pressa per dexteram , & sinistram
 per Regnum , & gehennam , per
 resurrectionem vitæ, & Iudicij; vnde
 Augustinus redarguit Pelagianos lib.
 2. contra Iulianum cap. 113. quia duas
 distinguebat æternas fœlicitates ; v-
 nam, quæ sit in Regno Dei, alteram,
 quæ sit extra Regnum Dei, quam

solummodo concedebant Pueris de-
cedentibus sine baptismo. Respon-
deo illa duo loca designari a Christo
pro solis adultis, de quibus semper
sermonem instituit in textibus ad-
ductis ex Euangeiio, vbi meminit
de eorum bonis, vel malis operibus,
pro quibus debetur gehenna, vel re-
gnum; sed vt clariùs eluceat, quo-
modo nostra doctrina non cohæreat
cum dogmate Pelagianorum, hæc
breuiter subdo. Pelagius tria asser-
uit: primo Pueros nasci sine labe
originali; secundo eos nullam me-
reri pœnam, nec indigere Baptismo
ad deletionem talis maculæ, quam
non contraxerant, sed ad obtinen-
dum ingressum in Regnum Cœlo-
rum, denegatum à Christo non ba-
ptizatis, iuxta illud Ioan. tertio. *Nisi
quis renatus fuerit, ex aqua, & Spiri-
tu Sancto, non introibit in Regnum
Cœlorum*; tertio dari quemdam lo-
cum medium, in quo Pueri non ab-
luti aqua lustrali fruantur secunda
fælicitate, quæ sit inferior fælicita-
te Regni Cœlestis; fatebatur autem

Pelagius ex relatione Auguftini lib. de peccato originali cap. 21. fe nescire vbi nam effet talis locus his verbis, *sine baptismo paruuli, quò non eant scio* (scilicet nec in Infernum, nec in Regnum Cœlorum) *quò eant, nescio*; iam verò Pontifices, Concilia, & Patres damnant primo tanquam hæreticam propositionem, quod Pueri nascantur sine originali, secundo quod baptismus non sit institutus ad delendum originale, nec eo indigeant paruuli ad eius deletionem; tertio quod illis tanquam iustis, & innocentibus nulla debeatur pœna, sed æterna fœlicitas. At nostra sententia toto Cœlo distat à Pelagiana; primo quia agnoscit pueros nasci infectos peccato primi Parentis; secundo ait indigere baptismo necessitate mediij ad eluendam talem maculam; tertio carere vita æterna, & fœlicitate simpliciter, quæ datur iustis, & innocentibus, & puniri pœna damni.

35 Quod si dicas conuenire cum Pelagio in hoc, quod detur tertius

locus distinctus à Regno Cœlorum,
& Inferno absque vlllo fundamento
confictus: Respondeo non damna-
ri Pelagium præcisè, quia assigna-
bat tertium locum pro Paruulis, sed
ob admissam in ijs fœlicitatem, tan-
quam debitam eorum innocentiaẽ,
& diuersam à cæteris iustis baptiza-
tis, perinde quasi sint institutæ à Deo
duæ fœlicitates pro duplici Iusto-
rum genere, vnã pro iustis bap-
tizatis, quæ est in Regno Cœlorum,
aliã pro Iustis non baptizatis, quæ
est extra Regnum Cœlorum, cum
tamen cuicumque Iusto debeatur
ratione iustitiæ idem Regnum Cœ-
lorum commune omnibus iustis.
Quod autem detur tertius locus pro
paruulis decedentibus absque bap-
tismo, in quo existant sine pœna sen-
sus, nil habet commune cum Pela-
gio, nisi vocabulum tertij loci, quia
non significat sedem fœlicitatis, quam
ponebant Pelagiani, debitam pue-
ris, tanquam iustis, sed fœlicitatis
imperfectæ, vt infra dicam.

35 Cæterum petenti quodnam

C. 4

fun-

fundamentum inest deputandi paru-
 uulis non baptizatis hunc tertium
 locum diuersum ab eo, quem assi-
 gnabat Pelagius, dicam esse duplex,
 vnum, quo certo credimus Pueros
 decedentes cum originali non exi-
 stere in Inferno, sed in Limbo, cum
 Limbus, & Infernus habeantur ex
 vniuersali Doctorum, & Ecclesiæ
 sensu, tanquam duo loca distincta,
 quemadmodum distinctus fuit Lim-
 bus Sanctorum Patrum, vt docet San-
 ctus Thomas in 4. dist. 45. quæst. 1.
 art. 3. & in 3. dist. 22. quæst. 2. art. 1.
 quæst. 2. in corp. ni velis dari duos In-
 fernos, quorum nulla fit mentio in
 Scripturis, ac Doctoribus, tam Ca-
 tholicis, quam hæreticis, ergo sicut
 nunc datur pro Pueris tertius locus
 distinctus à loco adultorum; ita post
 diem Iudicij dabitur à Deo alius ter-
 tius locus, in quo viuent fælicitate
 aliqua imperfecta. Alterum fun-
 damentum petitur ex eo, quod in In-
 fernis non erunt nisi gemitus, blas-
 phemiæ, mæror', confusio, & nullus
 ordo, at Pueri viuunt bene, & ordi-
 na-

nate, cum amore, gaudio, & cultu erga Deum, vt habet S. Thomas in 2. dist. 33. quæst. 2. art. 2. ad 5. vbi ait, *pueros non baptizatos esse separatos à Deo quantum ad coniunctionem, quæ est per gloriam, non quantum ad coniunctionem naturalium bonorum, & ideo de Deo gaudebunt naturali cognitione, & dilectione, & quæst. 5. de malo art. 3. ad 4. loquens in sententia eorum, qui negabant pueris cognitionem beatitudinis supernaturalis, pueri sunt quidem perpetuo separati à Deo, quantum ad amissionem gloriæ, quam non cognoscunt, non tamen quantum ad participationem naturalium bonorum, quæ cognoscunt. Non ergo dum colunt, & amant Deum, manent in Inferno, vbi apud damnatos ne vestigium quidem cultus, & amoris Dei inuenitur.*

37 Obijcit sextò inimico nulla debetur fælicitas, sed supplicium, at Pueri non baptizati sunt inimici Dei, iuxta illud Pauli, *omnes nascimur filij iræ*, ergo illis nulla est concedenda fælicitas, sed irrogandum,

supplicium. Distinguo maiorem
 inimico, qui contraxit inimicitiam
 per peccatum personale, & vult li-
 bere, & voluntarie in eo inimicitiae
 statu perdurare, nulla debetur fæli-
 citas, concedo; inimico, qui contra-
 xit inimicitiam per peccatum capi-
 tis, nec vult, quantum est de se per-
 feuerare in statu inimicitiae, sed actu
 amat, & colit Deum, quantum po-
 test, nulla debetur fælicitas, iterum
 subdistinguo, fælicitas perfecta su-
 pernaturalis propria amicorum, con-
 cedo: nulla fælicitas, ne quidem
 imperfecta intra ordinem naturæ ex
 misericordia, & suavi prouidentia
 Dei, qua illis confert auxilia ad eum
 amandum, & colendum, nego. &
 retorqueo argumentum: Paruuli a-
 more, & cultu Deum prosequuntur
 perfectissimis actibus charitatis, & re-
 ligionis, ergo præcisè propter pec-
 catum contractum voluntate alterius,
 non sunt puniendi eo punitionis ge-
 nere, quo puniuntur damnati Deum
 blasphemantes, odio habentes, &
 quantum est de se volentes eum
 de-

destruere, si possent. Rursus Deus amat peccatores pœnitentes, ac laudat eorum pœnitentiam, vt certum est de Magdalena, & publicano, ergo multo magis amore prosequitur Infantes, qui non indigentes pœnitentia, Deum diligunt, ac supremo cultu venerantur. Ratio à priori; potest in Deo esse odium inimicitiae excludens solum amorem amicitiae, non verò amorem benevolentiae composibilem cum odio inimicitiae, vt patet in peccatoribus, quos odit, vt inimicos ob maculam non solum originalem, sed etiam actualem, & simul largitur quamplurima bona, ergo etiamsi Deus odio habeat Infantes ob peccatum originis, eosque spoliet in perpetuum bonis gratuitis, adhuc potest illis largiri bona inferioris ordinis intra ordinem naturae, intuitu amoris, ac reuerentiae, quam in illum exercent. Cæterum vltro concedo Deum exercere cum pueris actus iustitiae vindicativae puniens illos pœna damni, & priuatione donorum gratuitorum, quamuis

illis parcat quoad alias pœnalitates, quia ipsum amant, timent, nec peccato actuali inquinantur.

38 Obijcies septimo, peccata Parentum puniuntur in filijs, vt habet Sanctus Thomas 1. 2. quæst. 81. art. 2. ad 1. iuxta illud Exodi 20. *Deus visitat iniquitatem Patrum in filios in tertiam, & quartam generationem*, ergo Pueri debent subire mala, & pœnas ex demerito Adæ eorum Parentis. Distinguo antecedens, puniuntur priuatione donorum gratuitorum, transeat, puniuntur pœna sensus, nego, ratio disparitatis, pœna sensus debetur ijs, qui male egerunt in corpore, eoque abusi sunt ad perpetrandum malum, non verò ijs, qui corpore ad malum parandum abusi non sunt, & ideo recte Sanctus Fulgentius lib. 1. ad Monimum cap. 6. ait, *pœnam sensus deberi animæ, quæ male operata est in corpore, quod pariter eidem animæ cooperatum est ad malum*, indubitatum autem est corpus nullum animæ pueri exhibuisse influxum ad opus
ma-

malum, cum antequam migrarent è
 vita, nullo poterant vti Instrumento
 ad bene, vel male operandum. Sed
 aliam clarissimam disparitatem ad-
 dam sect. sequenti. Ratio à priori, filij
 ob peccatum Parentum priuantur in
 hac vita solis bonis fortunæ, ac fa-
 mæ, non tamen afficiuntur morte,
 aut pœna sensus, ergo posteri ex
 peccato primi Parentis priuantur
 omnibus bonis supernaturalibus abs-
 que pœna sensus, quæ pœna esset
 incomparabiliter maior, quam pœ-
 na verberum, vel mutilationis, &
 ideò dictum illud Ezechielis, *Fi-
 lius non portabit iniquitatem Patris,*
 intelligendum est in ordine ad pœ-
 nam sensus, ita vt nemo pœnam,
 quæ debita est peccato personali al-
 terius, debet ipse sustinere, quamuis
 subiaceat priuationi bonorum, quæ
 à Patre aliunde erat accepturus, in
 quo sensu Exodi 20. dicitur, *Deus*
visitare peccata parentum in filios, vide
 quæ de hac re docui 12. disp. 26. sect.
 6. à n. 26.

39 Dices, quoties filius est par-
 ti-

ticeps culpæ Parentis, punitur eodem genere pœnæ, quo punitur Parens, ergo si Posterus est particeps culpæ Adæ debet eadem pœna sensus puniri. Distinguo consequens, puniri eodem genere pœnæ adquatè, quo punitur Parens, nego, pœnæ inadæquatæ, nempe priuationis bonorum supernaturalium concedo. Ratio autem est, quia in primo casu, in quo culpa vtriusque est personalis, sicuti vtraque persona habet influxum proprium in culpam, ita & æqualem pœnam, at in casu nostro posterus peccans per meram voluntatem alienam, subit solam pœnam bonorum gratuitorum, quæ solummodo erant acquirenda per obedientiam capitis, vt benè aduertit S. Thom. in 2. dist. 33. quæst. 2. art. 1. in corpore, pœna, inquit, sensibilis pertinet ad id quod personæ proprium est, in eo verò, quod spectat ad naturam per originem, pertinet pœna priuationis bonorum gratuitorum, & ideo, sicut culpa originalis non contrahitur per operationem personalem posterius, sed

so-

folius capitis, ita pœna hinc culpa proportionata habetur per solam subtractionem donorum supernaturalium, quæ habuisset Adam, si non peccasset. Cæterum filius punitur in bonis corporalibus ob mera delicta Patris, non verò in bonis spiritualibus, quia in illis est aliquid Patris, in his verò gerit personam propriam, nec est alterius creaturæ, sed folius Dei dicentis, *filius non portabit iniquitatem Patris.*

40 Obijcit octauo. Infantes sunt vasa contumeliæ, item sunt Paleæ, & stipulæ, ac palmites separati à vite, hæc autem traduntur igni ad comburendum, vt statuunt Patres Africani in epistola synodali cap. 13. relata ab Henrico cap. 3. §. 5. versu simile etiam adducto argumento, vbi ait, *vasa contumeliæ sunt, quibus dicitur, Ite maledicti in ignem æternum, qui paratus est Diabolo, & Angelis eius.* Respondeo has omnes locutiones sumptas esse ex Euangelio, eiusque parabolis, in quibus certum est Christum locutum esse de adultis, qui

libera voluntate separati sunt à vite,
& facti sunt paleæ, & stipulæ, non
de Pueris, qui carentes vsu rationis,
haud poterant per mala opera eua-
dere zizania, ac paleæ, quod sanè in-
nuit Christus Dominus in ea para-
bola præcipiens seruis, *finite crescere
vsque ad messem*, hoc est, vsque ad
vitæ finem, in quo ob eorum ope-
rationes rectas, vel prauas dignosci
debent, num sint paleæ eijciendæ
in ignem, vel frumentum congre-
gandum in horreum; vnde retorqueo
argumentum, Christus non dicit
statim ab initio ortus, in quo vnus-
quisque surgit cum peccato origina-
li, vt eradicentur ad comburendum,
sed postquam in adultam peruene-
rint ætatem, in quo proprijs deme-
ritis facti sunt paleæ, ergo proiectio
in ignem imponitur adulto malè
operanti, non verò paruulo, qui li-
cet natus sit in peccato, nihil tamen
per se ipsum mali gessit, aliter ab
ipso ortu erat in ignem proijcien-
dus: dum igitur ille, qui apparuit in
natiuitate cum peccato primi Paren-

tis

tis cremari non debet, sed qui de se
 factus est stipula, & palea, utique
 solus adultus, non puer, est combu-
 rendus. Distinguo igitur primam
 partem antecedentis, sunt paleæ, iti-
 pulæ, ac zizania secundum quid, in
 quantum reiecti sunt à Regno Cæ-
 lorum, & ab aptitudine illud acqui-
 rendi, nec non ab amicitia Dei, ac
 spoliati donis gratuitis, concedo,
 simpliciter, & absolutè nego, simili-
 ter distinguo secundam partem, sunt
 palmites separati à vite per separa-
 tionem ab illis liberè volitam per
 peccatum personale nego, per separa-
 tionem non liberam in se, sed alie-
 nam capitis, iterum subdistinguo:
 sunt separati quoad coniunctionem,
 quæ habetur per gratiam santifican-
 tem, & gloriam, concedo, per amo-
 rem, & cultum, quo Deum profe-
 quuntur, & de eo gaudent median-
 te naturali cognitione, & amore, ut
 loquitur S. Thomas, nego.

41 Obijcit nono *S. Redeo ad Afri-*
canas synodos auctoritate Patrum,
Pontificum, & Conciliorum positi-
 uè

uè afferentium paruulos esse in fini-
 stra puniendos igne Inferni, nec exi-
 stere in tertio quodam loco, in quo
 fruuntur beatitudine, vt habent San-
 ctus Fulgentius lib. 1. de verit. præ-
 dest. cap. 14. & lib. de Fide ad Pe-
 trum Diaconum cap. 2. Item Patres
 Bizaceni, & Concilij Carthaginen-
 sis celebrati anno 418. nec non In-
 nocentius Papa, & Gelafius in Epi-
 stola ad Episcopos missa per Pice-
 num, ac Gregorius lib. 9. moralium
 cap. 12. cum alijs Episcopis Gallis,
 & Hispanis, quorum loca affert
 Henricus cap. 3. §. 5. à versu Scho-
 lastici, qui in statuendis. Respon-
 deo Concilia, ac Pontifices hæc
 duo solummodo definire contra
 Pelagium, nimirum, quod Paruu-
 li migrantes absque Baptismo,
 non obtineant vitam æternam,
 nec foelicitatem illis debitam tan-
 quam iustis. Secundo Pueros na-
 sci infectos labe primi Parentis, ad
 quam expiandam requiritur Baptif-
 mus, siquidem controuersia inter
 Catholicos, & Pelagianos solummo-
 do

dò extiterat de utroque dogmate
citato, & non de alijs, quamuis, vt
magis recederent à Pelagio dante
Pueris fœlicitatem distinctam à Re-
gno Cœlorum, quia expertes erant
peccati, rectè dixerint, nullum dari
tertium locum distinctum, in quo
aliqua perfruantur fœlicitate, ali-
qua, inquam, debita iustis, cum
pueri iusti non sint, vtpotè reti-
nentes maculam originalem; at da-
ri, vel non dari alium locum di-
stinctum ab illis duobus cum ali-
quali fœlicitate naturali, non erat
punctum controuersiæ, ad quod
definiendum congregata est syno-
dus, nec de hoc vnquam interro-
gati sunt Pontifices, ideòque quid-
quid pro hac materia fortè protule-
rint, non spectat ad definitionem
fidei, nec ad sensum communem
Ecclesiæ, sed ad peculiarem eorum
sententiam, & opinionem, vt liquet
multis alijs exemplis, in quibus Pon-
tifex, & concilium, dum loquuntur
extra materiam controuersiæ, non
intendunt aliquid definire, sed obiter
in-

innuere, quidquid sentiunt, tanquam
particulares Doctores.

42 Tria tamen pro huius rei ex-
plicatione ulterius addam ad excu-
sandum Veteres Patres, ac Docto-
res, qui contrarium vulgauerunt, &
primo quidem sic habet Lessius lib.
13. de Perfectionibus diuinis num.
145. quod aliqui veteres durius de
paruulis senserint, & maximè S. Ful-
gentius de Fide ad Petrum cap. 27. non
est mirum, quia res non erat adhuc
discussa, nec pœna debita peccato ori-
ginali satis cognita. Secundo sic lo-
quitur S. Thomas in 4. dist. 4. in ex-
positione textus, supplicium improprie
nominat pœnam damni, quam solum
pueri sustinebunt, & in 2. dist. 33.
quæst. 2. art. 1. & 2. & quæst. 5. de
malo art. 2. ad 1. exponens dicta
Sanctorum Patrum, nomen, inquit,
tormenti, supplicij, gehennæ, & crucia-
tus largè accipiendum pro pœna, qua-
tenus significat speciem pro genere;
ideò autem supplicij pœnam absolute
statuebant in paruulis, ut excluderent
errorem Pelagij docentis nullam pœ-
nam

nam dari paruulis non baptizatis, & ad hoc fortasse respexit, Suarez tom. 2. in 3. par. disp. 57. sect. 6. §. nihilominus contraria sententia, cum de Augustino dixit, quod excessit loquens de pœna puerorum. Tertio non esse magni faciendam auctoritatem Aduersariorum, quia testimonia Scripturæ, ex quibus tortura puerorum colligenda est, satis clarè solis adultis peccatoribus damnationem comminantur ex locis supra relatis, & aperta definitione Innocentij Tertij decernentis pœnam originalis peccati, esse carentiam visionis, actualis verò, gehennæ perpetuæ cruciatum, & ideo passim reperies in Patribus ob solum peccatum personale damnari animas in Inferno iuxta illud Bernardi serm. 3. de Resurrect. sola propria voluntas ardet in Inferno.

¶ Sed obijcies vltèrius 10. pueri habentes originale sunt filij iræ, in quos Deus exercet suam iram, quæ importat inflictionem pœnæ. Respondeo iram Dei exerceri in Pueros per exclusionem à Regno, & à per-

pe-

petua suæ faciei intuitione, qua ratione Rex punit aliquando subditum remouendo illum ab Aula, & à proprio aspectu, vt remouit Rex Dauid Absalonem in pœnam fratricidij 2. Reg. 23. *Veruntamen faciem meam non videbit*, ideòque rectè Salmeron disp. 48. in cap. 5. ad Rom. inquit, *iram Dei non esse plenam respectu peccati puerorum, quemadmodum respectu damnatorum, & s. iam dissolendum, afferens illud Apostoli, quod peccatum primi Parentis sit in condemnationem, ait, ly condemnatio importat solummodo carentiam vitæ, & beatitudinis supernaturalis, nec non donorum gratuitorum adiuncta miseria peccati.*

39. Obijcies 11. duæ tantum sententiæ sunt ferendæ in die Iudicij, quia duo tantum sunt ordines iudicandorum, nempe peccatorum, ac iustorum, ergò sicuti pro omnibus iustis fertur hæc sententia, *Venite benedicti*, ita pro omnibus non iustis, ac peccatoribus, in quorum numero sunt Pueri habentes originale, fertur hæc

hæc alia, *Itc maledicti in ignem æternum*. Respondeo Durandum in 2. dist. 33. quæst. 3. & Cartusianum in 4. dist. 47. quæst. 1. velle paruulos non ad futuros Iudicio vniuersali, sed puto futuros ibi præsentés, vt aiunt Suarez tom. 2. in 3. par. disp. 57. sect. 6. & Merolla disp. 2. cap. 3. dub. 20. num. 38. qui postremus docet tres vniuersales sententias esse ferendas, quarum tertia erit contra maculatos solo originali, vt innuit Augustinus supra cit. lib. 3. de lib. arb. cap. 23. Sed probabilius existimo cum Vasquez 1. 2. disp. 134. cap. 3. num. 7. sententiam finalem contra reprobos non ferri ad Pueros, quamuis in sinistra collocandos, quia duplex illa sententia, vt supra perpendi ad solos adultos infectos peccatis personalibus, vel ornatos sanctis operationibus referenda est, vt habet S. Thom. in 4. dist. 47. quæst. 1. art. 3. quæst. 1. ad 3. *Pueri ante perfectam ætatem decedentes in Iudicio comparebunt, non vt iudicentur, sed vt videant gloriam Iudicis.* Quia iudicium forma-

ma-

matur de operibus personalibus. Cæterum falsum puto in Scriptura non dari pro pueris non baptizatis sententiam distinctam à sententia adultorum, cum pro illis data sit à Christo, *nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non introibit in regnum Dei*, in qua sententia includitur sententia pro pueris mortuis cum baptismo, scilicet, ingressus in regnum.

45 Instas tam pueri baptizati, quam non baptizati carent operibus personalibus, ergo si pueri decedentes cum baptismo sunt in dextera, & comprehensi sub ea sententia, *venite benedicti percipite regnum*, etiam pueri morientes sine baptismo sunt in sinistra, & comprehenduntur sub ea sententia, *ite maledicti in ignem æternum*. Nego consequentiam, quo ad utramque partem; aio enim neutros comprehendi sub ea sententia, nec esse in dextera, vel sinistra in ea acceptione in qua sumitur à Christo Matth. 25. ubi ponuntur in dextera soli adulti, qui exercuerunt opera
mi-

m
no
se
da
na
id
ru
vl
uo
ra
no
tu
in
ni
cu
no
es
C
re
Et
ba
re
fu
iu
gr
tis

miseri cordiæ, in sinistra verò, qui ea non exercuerunt, vt patet ex verbis sententiæ, vbi regnum Cælorum datur per modum præmij, & coronæ debitæ meritis personalibus, ob idque est fructus virtutis, non merum donum liberale collatum, sine vilo merito accipientis, vti est in paruulis baptizatis.

46 Quod si nolis fumere dexteram in sensu Scripturæ, sed in alio, nempe, pro eo, qui ab solum meritum capitis mediante baptismo est mundus à culpa primi parentis, sinistram verò, pro eo, qui est infectus culpa eiusdem parentis, aio paruulos non baptizatos fore in sinistra, hoc est solummodo exclusos à regno, ex Christi sententia Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non introibit in regnum Cælorum, baptizatos vero inclusos in eodem regno. Quare distinguo consequens sunt in dextera, ac sinistra, sumptis iuxta acceptionem scripturæ, & significationem sententiæ decernentis possessionem regni tanquam præ-*

D mium

mium, exclusionem verò tanquam
 supplicium, intuitu meriti, vel de-
 meriti personalis, nego: secundum
 aliam acceptionem modo explicato,
 transeat. Similiter paruuli non sunt
 paleæ, ac zizania in sensu euangelij
 in quo solummodo continentur, qui
 postquam creuerunt, inuenti sunt
 tempore messis cum prauitate ope-
 rum personalium, ac proinde exclu-
 dendi ab horreo, & proijciendi in
 ignem, licet in alio sensu sunt pa-
 leæ, & zizania in radice, seu ratione
 primæuæ, & seminalis infectionis
 ab ea tractæ, & quia aruerunt in ip-
 so exortu, non reponuntur in hor-
 reo, quia non sunt triticum, sed non
 proijciuntur in ignem, quia in ea pra-
 uitate non creuerunt, nec perseuera-
 runt per proprium influxum.

47 Obijcies 12. Christus passus
 est pœnam sensus pro expiando ori-
 ginali, ergo originali debetur pœna
 sensus. Respondet Bellarm. lib. 6.
 de stat. pecc. cap. 5. in fine, Christum
 non subiisse pœnam gehennæ, quæ
 nobis directe debebatur, sed aliam,

quæ

quæ ratione infiniti valoris, ac meriti fuit plenissima satisfactio pro originali, & actualibus. fuit autem congrua pœna sensus, quia culpæ actuales, pro quibus satisfecit, pœnam sensibilem meruerunt. Sed clarius, ni fallor, aio Christum sustinuisse pœnam sensus, quia non poterat pro satisfactione pœnali sustinere pœnam damni, quia nunquam cessauit à clara Dei visione, vnde pœna sensibilis non fuit necessaria Christo, vt auferret nostras pœnas sensibiles, aliter debuisset pariter sustinere pœnam damni ad auferendam pœnam damni nobis debitam, sed vt modo sibi congruo, ac possibili satisfaceret pro culpa originali, & actuali. Et retorqueo argumentum, non valet sic arguere, Christus non est passus pœnam damni: ergo peccato non debetur pœna damni, ergo nec valet, passus est pœnam sensus, ergo originali debetur pœna sensus, sed satis est quod patiatur pœnam, per quam congrue deleatur pœna nostris delictis inflictæ.

48 Obijcies 13. Pueri sunt in loco poenali, ergo patiuntur poenam sensus, Do antecedens, & nego consequentiam, quia, vt dicantur esse ibi, tanquam in loco poenali, satis est si patiantur poenam damni, non vero sensus, vt habet Sanctus Thomas in 3. dist. 22. quæst. 2. art. 1. quæstiunc. 2. in c. his verbis, *supra Infernum, qui est locus damnatorum, est locus, in quo sunt tenebræ propter carentiam diuinæ visionis, & gratiæ, sed non est pœna sensus, & ided dicitur limbus puerorum.* Cæterum ipsa incarceration, seu existentia in limbo, non est de se poenalis independenter à carentia visionis sublata per peccatum. Quod si dicas, ergo æquè poenalis est limbus Sanctorum Patrum, ac puerorum, quia ambo sunt expertes poenæ sensus, & æquè sustinent poenam damni. Nego consequentiam quia in Patribus erat spes acquirendi visionem Dei, qua carent pueri quibus ob originale sublata est spes acquirendi beatitudinem supernaturalem, vel etiam naturalem propriam

iu-

iu
ce
P
m
c
d
C
e
v
n
se
d
tr
q
i
c
n
l
r
c
z
r
a
p
f
n
e

iuftorum in ftatu puræ naturæ, & licet fuerit aliquo modo poenalis in Patribus dilatio visionis, quam fummo opere defiderabant, huius tamen carentiæ triftitia pertinet ad poenam damni, non fensus, vt rectè notat Caietanus in 3. par. quæft. 52. art. 5. in comm. §. in refponfione ad primum, vbi ait, *Sancti Patres in limbo immunes à pœna fensus, fed adhuc ftat dolor, feu afflictiõ ex fpe dilata, quia huiusmodi dolor fpectat ad pœnam damni, contra quam diuiditur pœna fensus, ita quod, cum negatur ab eis pœna fensus intelligitur de pœna fensus diftincta contra pœnam damni, & per fe concomitantia illam.* Cæterum poffe limbum patrum, & à fortiori puerorum, dici aliquo modo poenalem, concedit S. Thom. in 3. dif. 22. quæft. 2. art. 1. quæft. 1. ad 2. quia tota illa regio inferior, erat, vel pro infectis aliqua culpa, vti funt pueri, vel impediti à confequutione gloriæ, ob non folutum pretium ante paffionem, & mortem Redemptoris, vti erant Sancti Patres. Denique fi quæ poena

D 3 est

est sensibilis cessabit post diē iudicij, vt ait S. Th. q. 5. de mal. art. 2. ad 6. pena puerorū cum originali decedentium, post iudicium consumabitur, in quantum ipsi qui puniuntur, hac pena, consummati erunt per corporum resumptionem.

49 Objces 14. Pueri dolent de amissa beatitudine supernaturali, sed hic dolor pertinet ad poenam sensus, ergo puniuntur poena sensibili. Resp. 1. data maiori, negando minorem, nam sicut carentia visionis, & donorum spectat ad poenam damni, ita & dolor de eorū amissione. Resp. 2. negando maiorem, ratio est; omnis afflictio in operante secundum rectam rationem oritur ex priuatione rei aliquo modo debitæ, sed anima separata existens cum solo originali, cognoscit gratiam supernaturalem non fuisse sibi debitam ex principijs naturæ, nec per actionem aliorum, à quibus poterat baptizari, præsertim quando moritur homo in vtero matris, ergo non dolebit anima de carentia infusionis gratiæ; vnde dolorem de amissa beatitudine negant
in

in pueris Becanus tom. 2. tract. 2. cap. 9. quæst. 1. Suarez, tom. 2. in 3. p. disp. 57. sec. 6. Vasquez 12. d. 134. cap. 3. Mol. 1. p. q. 64. art. 3. disp. 2. & Salaz tract. 13. disp. 11. sect. 6. cum S. Tho. q. 5. de mal. art. 3. & in 2. d. 33. q. 2. art. 2. in corp. vbi sic loquitur, est superexcedentis gratie, vt aliquis sine actu proprio præmiatur, vnde defectus talis gratie non magis tristitiam causat in pueris decedentibus sine baptismo, quam in sapientibus, dum vident multas gratias sibi non factas, quæ in alijs similibus facta sunt, ideo autem damnati dolebunt de carentia visionis, & anime in Purgatorio de carentia maioris perfectionis, in quantum adfuit in illis aptitudo ad vtriusque assequutionem per merita propria, vtrumque autem cessat in pueris decedentibus ante usum rationis, quo mediante poterant per actus honestos ad vtrumque bonum assequendum se disponere, vnde sic concludit ad 5. voluntas ordinata non est nisi eorum, ad quos quis aliquo modo ordinatur, & voluntariè ab illius assequutione deficiat, secus verò si deficiat

sine voluntate, unde circa rem minime possibilem, (siue absolute, siue facta suppositione) non tam datur voluntas, quam velleitas, dum illam non vult simpliciter, sed vellet, si posset.

50 Dices si quis sine propria culpa exhæredetur, vel mutiletur, adhuc dolet de vtriusque iactura, ergo licet puer priuetur beatitudine, ac dono iustitiæ sine propria culpa, adhuc de illius priuatione dolebit. Nego paritatem, quia illi inest ius ad habendam hæreditatem, & integritatem membrorum, non verò huic, vt mediante actione alterius baptizetur, vel quod impediatur causæ naturales, ac liberæ, ex quarum cursu sequitur mors ante baptismum. Vrges vltcrius, pueri extra vterum maternum existentes debebant baptizari ex præcepto Christi, ergo dolent de defectu baptismi, ad quem habebant ius, non ex merito proprio, sed ratione Præcepti de conferendo baptismum. Vasquez I. 2. disp. 134. cap. 3. num. 12. existimat ad prouidentiam Dei spectare, ne pueri de
amif-

amissa beatitudine ob carentiam baptismi, tristentur. Suarez verò disp. 56. sect 6. ait pueros ex conformitate ad voluntatem diuinam non tristari de amissione bonorum supernaturalium. Tandem Salas ait pueros, vtpote prudentes non reflectere ad beatitudinem supernaturalem, cuius reflexio nullam potest illis afferre vtilitatem, sed erunt contenti ijs bonis naturalibus, quibus pollent, ac sufficienter explentur. Mihi probabilior videtur prima, & secunda responsio, præsertim, quod cognoscent Deum, ita misericorditer disposuisse, vt impediret eorum damnationem, quam incurrissent, si ad ætatem adultam peruenissent.

51 Sed quæres primò, an Pueri si tristarentur de amissione beatitudine, eorum tristitia esset actus deordinatus. Affirmatiuè respondet S. Thom. qui nullum agnoscens in pueris actum deordinatum, consequenter docet, carere tali tristitia, quæ dicit deordinationem, vt habet quæst. 5. de malo art. 3. in corp. *quia non est abs-*

D 5 que

que inordinatione voluntatis, quod aliquis doleat se non habere, quod nunquam potuit adipisci, sicuti inordinatum esset, si rusticus doleret, quod non esset regnum adeptus; ideo pueri, cum post mortem, sciant se nunquam potuisse gloriam caelestem adipisci, ex eius carentia non dolebunt. Verum etsi daretur tristitia in pueris, quia tamen non oriretur ex affectu elationis, & rei omninò indebitæ, sed ex cognitione non obtinendi rem, ad quam erant destinati, ideo nullam in ea agnosco deordinationem, & sane cum sancti Viri non deordinate tristati sint de crepta sibi occasione Martyrii, quam alij habuere, quamuis ea occasio non fuerit illis debita, potiori iure possent pueri sine deordinatione dolere de non acquisita per baptismum beatitudine, ad quam eo mediante erant ordinati. Addunt alij eos dolere in limbo, de amissa beatitudine, sed cessaturum dolorem post diem iudicij, quando reassumptis corporibus cessabit detentio in carcere, sicuti cessauit dolor in patribus de dilatio-
ne

ne visionis per descensum Christi, vt
habet Caietanus 3. par. quæst. 52. art.
5. in comm.

52 Quæres secundo, si pueri mi-
grarent cum solo originali, & ve-
niali subirent poenam sensus, quæ
esset æterna, non ratione venialis, sed
originalis, ergo originale meretur
poenam sensibilem æternam. Res-
pondeo primo casum reputari im-
possibilem à S. Thoma, qui ea facta
suppositione concedit poenam fore
æternam per accidens, non quidem
ratione originalis, sed durationis cul-
pæ venialis, & carentiæ gratiæ, quia
durante culpa, durat poena, quæ non
tollitur, nisi ablata culpa, vt habet
quæst. 5. de malo art. 2. ad 8. & q. 7.
ar. 10. ad 8. & in 2. d. 42. q. 1. art. 5.
ad 7. *si per impossibile aliquis perue-
niens ad usum rationis, peccaret ve-
nialiter, & moreretur, puniretur pœna
æterna sensibili in inferno, sed hoc ac-
cidit veniali, in quantum est sine gratia.*
Respondeo secundo sustinere tunc
pœnam sensus taxatam à iudice, sed
temporaneam, solummodo debitam

veniali, eaque finita, fore immunem
ab omni poena sensibili.

SECTIO II.

*An Pueri fruantur aliquali, & imper-
fecta beatitudine naturali.*

53 **N**Egant Tannerus tom. 2. disp.
4. quæst. 10. dub 5. Valentia
1.2. disp. 6. quæst. 17. punct 4. Bellar-
minus lib. 6. de amissione gratiæ a
cap. 3. Azor. tom. 1. lib. 4. cap. 33.
quæst. 4. & 5. & alij, qui acriter in-
uehuntur contra oppositam senten-
tiam, damnantes illam, vt temera-
riam, erroneam, vel hæresi proxi-
mam. Alij è contra affirmant; ita
Ambrosius Catharinus in opusc. de
statu Puerorum decedentium sine ba-
ptismate, Riccardus in 2. dist. 33. art. 3.
quæst. 2. vbi docet eos habituros plu-
ra bona, & maius gaudium de eo-
rum possessione, quam habeant de
bonis creatis peccatores in hac vita,
Liranus perpendens ea verba Eccle-
siastes cap. 4. *iudicavi utroque feli-
ciorem eum, qui nec dum natus est, sic*
ha-

habet, pueros ex omnium Doctorem
 sententia potituros vita feliciore, quam
 possit in hoc Mundo naturaliter haberi,
 eodem ferè modo loquuntur Orige-
 nes hom. 7. in num. Marsilius in 2. q.
 19. art. 5. S. Bonaventura, Caietanus,
 & alij relati à Cornelio à Lapide in
 Comment. super locum citatum Ec-
 clesiast. qui omnes docent sine ba-
 ptismo decedentes, & euntes ad lim-
 bum, fæliciozem ibi, quam viuentes,
 vitam agere, Lessius lib. 13. de per-
 fect. diuin. num. 143. excipient, inquit,
 pueri in die Iudicij sententiam Iudicis,
 sed benignam, qua etsi à visione Dei,
 & Cælesti Regno excludentur, tamen
 statum naturæ dignitati congruentem
 assequentur, quo contenti, & leti in
 omnem æternitatem viuant, & laudent
 Deum, & num. 144. in init. etsi enim
 peccatum originis reddit illos indignos
 gloria cælesti, quæ in visione Dei consi-
 stit, non tamen gloria, & donis inferio-
 ribus ad conditionem naturæ pertinenti-
 bus, & num. 145 in fine, etiamsi di-
 cantur damnati, quia cælesti gloria, ad
 quam erant conditi, in æternum sint pri-

uati, tamen credibile est eorum statum longe feliciorum, ac letiorem fore, quam sit alicuius hominis mortalis in hac uita, Salmeron. disp. 48. super cap. 5. Epist. ad Rom. Resurgent, ait, pueri per Christum, & supra hunc ordinem naturalem, quo quotidie proficiunt in cognitione operum Dei, & substantiarum separatarum, uisitationes habebunt Angelicas, & tanquam nostri rustici hanc terram incolent, & qui medij sunt inter gloriam, & supplicium, sint etiam medij in loco, Suarez 1. 2. disp. 9. sect. 6. num. 4. manebunt pueri in suis naturalibus bonis, ac suauerunt sorte contenti, & num. 6. tribuit illis cognitionem, & amorem Dei, & reliquas naturales uirtutes, eademque fere insinuat tom. 2. in 3. par. disp. 50. sect. 5. & disp. 57. sect. 6. ubi dicit pueros frui debere naturalibus bonis. Rainaudus tom. 1. mor. discipl. disp. 1. quæst. 4. art. 5. num. 326. ubi negans statum absolutæ felicitatis esse statum puerorum habentium peccatum, & carentium beatitudine supernaturali, subdit, quare cætera,
 quæ

quæ nomine naturalis beatitudinis importantur, non renuo, quamuis dicatur pueros frui naturali beatitudine, in ea mensura minima, quæ, si institutus fuisset status naturæ puræ, concessa fuisset pueris in statu illo ante rationis usum mortem obeuntibus. Ruitz disp. 40. de prædest. sect. 6. num. 4. paruuli quamuis propter suauem gubernationem causarum naturalium, & liberarum secundum profunditatem suorum iudiciorum diuina Proidentia non concedat eis remedium æternæ salutis, nihilominus non damnantur pœna sensus, sed sola pœna damni; insuper in æternum fruuntur aliqua beatitudine naturali. Mitto plures alios, & graues Doctores, quos referunt, & sequuntur Arriaga tom. 3. disp. 52. sect. 1. num. 2. & Salas 1. 2. tract. 2. disp. 13. sect. 4. num. 24. 25. & 36. & tract. 13. disp. 11. sect. 6. quæst. 3, ubi naturalem beatitudinem non simpliciter, sed secundum quid aperte concedit. nec dissentit omnino Scotus in 2. dist. 33. quæst. 1, putans probabile esse, omnium rerum natura-

ra-

ralem cognitionem habituros longè maiorem, quam omnes Philosophi habuerunt. consentit etiam clarissime S. Thom. quæst. 5. de malo art. 3. in corp. & ad 4. & in 2. dist. 33. q. 2. art. 2. in corp. & ad 5. cuius testimonia inferius adducam.

54 Prima conclusio. Pueri quamuis polleant aliquali beatitudine naturali non sunt, nec erunt simpliciter beati. ita communiter Doctores paulo ante allegati. Ratio à priori, perfecta beatitudo excludit miseriam peccati, & positivam indignitatem ad receptionem supernaturalium bonorum, sed pueri non obtinebunt remissionem peccati originalis, ratione cuius erunt indigni donis gratiæ supernaturalis, & visione beata, qua indignitate carerent homines innocentes in pura natura, ergo non erunt simpliciter beati beatitudine naturali. Et sane si summa miseria est, manere in peccato, qui poterunt dici simpliciter beati, quos maculatos in perpetuum omnes faterentur.

Se-

55 Secunda conclusio posse absque temeritatis, aut alterius censuræ nota, concedi pueris naturalem aliquam beatitudinem, imperfectam, ac statui peccati originalis congruam, præsertim, quod multa suppetunt exempla, quibus ostenditur licere nunc sequi sine vlllo erroris periculo, imò, vt probabiliore eas sententias, quas retroactis sæculis nemini licebat sine temeritate profiteri, vt probat Cardinalis de Lugo lib. 1. Responſionum moralium dub. 1. n. 12. non multo ante finem. Dixi felicitàtem naturalem, & imperfectam, vt bene explicat Salas supra relatus tract. 2. disp. 13. sect. 4. num. 36. vbi declarans conclusionem à se traditam num. 24. ait, paruulos non esse simpliciter beatos beatitudine naturali, nec habere quidquid est de essentia beatitudinis cum carentia aliquius essentialis negatiui, scilicet, immunitatis à peccato; eadem habet tract. 13. sect. 6. quæst. 3. art. 92. vbi non retractauit, quæ dixerat tract. 2. disp. 11. num. 36. vt minus re-

ctè

Et scripsit Rainaudus loco supra citato .

56 Sed ante probationes conclusionis, tria breuiter præmitto : & primo quidem nullum in pueris futurum actum deordinatum, vt docet cum communi Theologorum Suarez tom. 2. in 3. par. disp. 50. sect. 5. §. dico secundo, & 1. 2. disp. 9. sect. 6. num. 6. & expressè docetur à Sancto Thoma quæst. 5. de malo art. 5. in corp. non enim, inquit, post mortem mutatur in anima dispositio voluntatis, neque in bonum, neque in malum, unde cum pueri ante usum rationis, non habeant actum inordinatum voluntatis, neque etiam post mortem habebunt, lignum enim, ait Salomon. in Eccl. c. 12. vbicunq; ceciderit, ibi erit, siue ad Austrum, siue ad Aquilonem, hoc est voluntas post decessum permanet, qualis è vita decessit, & idè adulti migrantes in peccato, remanent obstinati in malo, cõtra verò firmati in bono, qui migrant in statu Iustitiæ, pueri denique cum inclinatione ad bonum, ad quod quisque naturaliter fertur.

Præ-

Præmitto secundo in pueris non futuram luctam appetitus cum ratione, neque carnis rebellionem, vt ex communi Theologorum docent Suarez locis supracitatis, & Azorius d. cap. 33. quæst. 5. circa finem, inquit, *paruuli motibus appetitus contra rationem obrepentibus, aut prorsus carebunt, aut certe assensum suum minime accommodabunt, idque ex Dei prouidentia, & congruitate status termini in quo manent.* Præmitto tertio, nullum passuros pueros conscientia vermem, vt aperte docet cum receptissima Doctorum sententia Azor. cit. quæst. 1. & 2. Item post diem Iudicij impassibilia fore eorum corpora, non ob dotem gloriosam impassibilitatis, quæ propria est corporum beatorum, sed ex defectu agentis extrinseci, & ordine Iustitiæ diuinæ, vt ait Sanctus Thomas in 2. dist. 33. quæst. 2. art. 1. ad 5. quem sequitur Suarez tom. 2. in 3. par. disp. 50. sect. 5. §. dico secundo, & §. quarto manebunt.

57 Hac ergo præmissa Scholasticorum, & S. Thomæ doctrina, sic
ar-

argumentor primo ratione à priori ;
 fællicitas ex Philosopho , & omnium
 Doctorum suffragio, consistit in co-
 gnitione summi boni , eiusque amo-
 re, ac fruitione , sed paruuli cogno-
 scunt, & summè amant Deum, ac de
 eo gaudent, ergò sunt fælices fælici-
 tate naturali, saltem imperfecta ; mi-
 nor probatur ratione , & auctoritate
 Doctorum, inter quos Lessius lib. 13.
 num. 44. pueri, ait, cum sint conditi, vt
 cognoscant , ament , & laudent suum
 conditorem , neque meriti sunt priuari.
 is donis , quibus id naturali modo præ-
 sent , non videtur dubitandum , quin
 Deum cognoscant , & ex hac cognitio-
 ne ad amorem , & laudem Creatoris
 excitentur , & Auctorem suum , &
 Mundi totius, illustri modo cognoscant ,
 & cognoscendo ament , ac laudent , &
 gratias de beneficijs acceptis in omnem
 aternitatem agant, & num. 145. inquit,
 habebunt naturalem Dei cognitionem,
 & amorem super omnia , cum omnibus
 naturalibus bonis pertinentibus ad na-
 turam secundum se spectatam : eodem
 modo loquitur Suarez 1. 2. disp. 9.
 sect.

sect. 6. num. 6. erunt habituri cognitionem naturalem, & amorem Dei super omnia cum reliquis virtutibus, & Marsilius apud Azorium cap. 33. quæst. 5. paulo post principium, affirmat Deum super omnia amatuos, ac vt Dominum veneratuos. Denique S. Tho. loco supra citato quæst. 5. de malo art. 3. ad 4. & in 2. dist. 33. quæst. 2. art. 2. in corp. & ad 5. vbi respondens huic obiectioni, nimirum, pueri habent naturalem cognitionem, & amorem Dei super omnia, ergò dolent, quod ab eo sint separati, sic habet, pueros non baptizatos esse separatos à Deo, quantum ad coniunctionem; quæ est per gloriam, non verò quantum ad coniunctionem naturalium bonorum, & ideò de Deo gaudebunt naturali cognitione, ac dilectione, & ratio vltior est; omnis operatio conformis appetitui recto est inductiua lætitiæ, & gaudiij, sed actus, quos nunc exercent, & exercebunt pueri post diem iudicij reassumptis corporibus, erunt cõformes rectæ rationi, seu appetitui, vt paulo ante probaui, ergo hi actus

pa-

parient lætitiã, & gaudium, in quo sita est fœlicitas saltem partialis, vel proprietas inseparabilis à fœlicitate.

58 Urgeo si beatus ex ipsomet gentilium Philosophorum suffragio censetur, qui nullis in hac vita agitur animi perturbationibus, proculdubio beatos fateri vnusquisque debet pueros, qui viuent in corpore impassibili sine vlla deordinatione appetitus cum cognitione, & amore summi boni, dum rectè coherent hæc duo, scilicet naturalis cognitio, & amor Dei, cum perfecta subordinatione sensuum ad rationem, & naturalis beatitudo, quæ vna omnium antiquorum voce, dicitur contemplatio, & amor summi boni. Dices ergo hi pueri amantes Deum redamantur ab illo, cum amorì respondeat redamatio, iuxta illud, *Magnes amoris, amor*, hæc autem repugnat pueris, qui odio habentur à Deo, tanquam filij iræ. Resp. amari à Deo, non tamen amore collatiuo bonorum supernaturalium, & remissionis peccati contracti in Adamo, sed

na-

naturalium, & maiori amore, quo
prosequitur in hac vita multos pec-
catores, quibus, propter nonnulla eo-
rum bona opera, largitur quamplura
beneficia, eo quia carent peccato
personali, quo hi inficiuntur, & præ-
terea amant summè Deum cum vo-
luntaria, ac perfecta auersione ad
peccandum, quam tamen non ha-
bent improbi, præferentes summo
bono, bona temporalia, & exigua.

59 Argumentor secundo, con-
sentaneum est, vt pueris, qui non
peccarunt voluntate propria, nec de-
ordinate operantur, non auferantur
bona naturalia, & eorum vsus, præ-
sertim quando his non vtentur con-
tra, sed in obsequium eorum Dona-
toris, quem amant, ac venerantur,
vnde cum satis certum sit in maio-
rem Dei, & Christi Redemptoris
gloriam cedere, si nullus sit homi-
num status post diem Iudicij, qui
Christum non agnoscat benefacto-
rem, ideo sicuti Deus intuitu meri-
torum Christi saluauit pueros sine
meritis personalibus virtute baptismi,
&

& plura contulit beneficia, ac illustrationes adultis, ne peccarent, vel a peccato resurgerent, ita ijs pueris decedentibus sine culpa, & amore prosequentibus suum Conditorum largiatur bona naturalia, qua ratione Deus, vt notat Lessius lib. 13, num. 144. in fine, non solum in Cælo, sed etiam in terris, nec tantum modo supernaturali, ac diuino, sed etiam naturali, & humanæ naturæ accommodato, glorificabitur post diem iudicij. quod si nulla beatitudo ijs paruulis esset conferenda, de quo sane hi gratias Deo agent? quale à Deo beneficium agnoscent? non quidem carentiam pœnarum Inferni, cum hæc pœnæ illis minimè debeantur; et igitur obiectum gratiarum actionis aliqua beatitudo à Deo misericorditer accepta, & ex meritis Christi quorum intuitu, vt ait Salmeron disp. 48. §. sexto pueri, rapuit illos Deus ante peccatum, in quod lapsuros prouiderat, si peruenissent ad ætatem adultam, cum futura, in eo statu peccati, damnatione, vt ab eo lapsu miser-

fericorditer præseruati perpetuò ui-
uerent laudando, & amando Deum,
bonisque ab eo acceptis fruerentur,
cum aliqua fælicitate, intra naturæ
ordinem, eorum statui proportionata.
quare iure Suarez 3. par. disp. 50. sect.
5. §. dico secundo, inquit, *hos pueros
habituos cognitionem Christi, eumque
tanquam Dominum, ac Principem, &
Benefactorem suum veneraturos.*

60 Argumentor tertio, pueri
non appetunt non esse, neque enim
de ijs vsquam legimus in scriptura,
& Patribus, vocem illam damnato-
rum, *desiderabunt mortem, & mors fu-
giet ab eis,* nec Expositores extendunt
ad Pueros dictum Christi, *melius illi
esset, si natus non fuisset homo ille, ut
adnotat Cornelius in Ecclesiast. cap.
4. §. tertium axioma, ergo si damna-
ri appetunt non esse, quia melius est
illis non esse, quam esse in miseria,
sine vlla fælicitate, utique pueris, non
habentibus desiderium non essendi,
concedi debet aliqualis fælicitas, sine
qua esset inappetibilis existentia or-
dinata ad consecutionem boni. Nec*

dicas non desiderare annihilationem, quia non experiuntur poenam sensus, ne inquam, hoc dicas, quia poena maximè sensibilis iudicatur nullam exercere operationem allatiuam gaudij, ac delectationis, ideoque si non leuis poena fuit à Deo inflictæ Nabucdonosori, à quo non vsus vitæ animalis eripuit, sed civilis, quæ est hominum propria, sine dubio maxima puerorum miseria æstimanda est, priuatio illius operationis, ad quam maximè inclinatur, & ad quam eliciendam est instituta, ideoque rectè ait Suarez tom. 2. in 3. par. disp. 50. sect. 5. §. dico secundo, & §. quarto manebunt non fore pueros immunes à poena sensus, si reassumptis in die iudicij corporibus, suspenderentur in sensibus internis, & externis, operationibus vitalibus, quæ delectationem in eo statu congruam non afferrent animæ institutæ ad operandum fæliciter per potentias sentientes.

61 Tertia conclusio status puerorum post diem iudicij cum aliquâ beatitudine est conformis diuinæ Iu-
sti-

sti
att
O
pu
In
lu
ei
vi
ca
qu
be
D
ri
bi
es
pr
gi
to
ru
ti
Sa
ni
ne
ha
p
at
a
sti-

stitiæ, ac Prouidentia iuxta illud, *attingit à fine vsque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter.* Probatur, pueri non se gerunt, sicut damnati in Inferno, manentes in auersione voluntaria, & odio Dei, sed eum amant, eique agunt gratias ob ereptam illis vitam, antequam personaliter peccassent, ergo congruum est, vt aliquali fruantur bono, respondente bonæ eorum voluntati, & amori erga Deum. Existimant autem quamplurimi cum Suarez futuram eorum habitationem in superficie terræ, quæ est proprius corporum locus, idque præsertim, vt quatuor inferiores regiones, distinctæ in infernum, Purgatorium, Limbum Patrum, ac Puerorum, vacuæ relinquuntur pro ingenti damnatorum numero, vt refert Salas tract. 13. disp. 11. sect. 6. quæst. 3. num. 91. Et licet Salas, & Arriaga negent eos pueros post diem iudicij habituros in superficie terræ, quam putant iterum aquis cooperiendam, attamen concedunt cum S. Thom. in addit. ad 3. par. quæst. 91. art. 4. in

c. & ad 3. terram futuram claram, ac pellucidam instar christalli, vsque ad limbum inclusiue, & illuminatam à sole, qui erit septuplo clarior, ac de facto est, ex reuelationibus Ioannis in Apoc. ne pueri ibi manentes priuentur violenter luce corporea, & vsu potentiae visuæ, & expeditæ ad videndum, ob cuius carentiam adeo tristabatur Tobias, vt nullum sibi gaudium inesse putaret, quia sedebat in tenebris, non videns lumen Cæli. Addit Arriaga disp. 52. sect. 2. num. 5. Deum daturum infantibus post resurrectionem notitiam alicuius linguæ, eo modo, quo illam dedit Adamo, & aliquas species de rebus vniuersi, quamuis aliter senserit Salas 1. 2. tract. 2. disp. 14. sect. 14. n. 109. inquiring, *damnati loquentur idiome aspero, & insuauis à Demone inuento, pueri autem limbi, fortè idioma proprium inuenient.* Præterea concedunt pueris virtutem se mouendi localiter, & ad inuicem accedendi, ne videantur more captiuorum detenti in carcere, non sine graui afflictione,

cuius grauitatis indicium est, quia metus carceris apud Iurisconsultos dicitur metus cadens in constantem virum.

62 Dices quinto vnicuique post mortem debetur statim fælicitas, vel supplicium, ergò pueri, vel modo fruuntur fælicitate, vel nunquam, quia non differtur beatitudo, ac pœna, decedentibus ex hac vita. Respondeo dari nunc in pueris existentibus in limbo fælicitatem aliquam per hoc, quod Deum contemplantur, & ament, ac de eo cogitent, & loquantur, quæ omnes operationes agnoscuntur à Philosophis etiam Ethnicis pro constitutiuo fælicitatis naturalis; at quemadmodum iusti non habent nunc perfectam fælicitatem animæ, & corporis, sed eam habebunt in die ludicij, ita & pueri eam aliqualem fælicitatem possidebunt, postquam commigrabunt è limbo in locum magis aptum ad fæliciter viuendum cum vnione ad corpus, fælicitate non excedente conditionem sui status.

63 Dico quarto non est conforme misericordiæ, dare pueris visionem Dei, ita S. Thom. quæst. 5. de malo art. 1. ad 11. vbi respondens huic argumento, *secundum leges, dignus est misericordia, qui alieno vitio laborauit, ergo puer, qui laborauit vitio alieno primi parentis, dignus est misericordia, per quam liberatur à pœna grauissima, quæ est carentia diuinæ visionis; sic respondet, puer laborauit vitio alieno quantum ad causam, quia peccatum ab alio traxit, laborauit tamen vitio proprio, in quantum à primo parente culpam contraxit, & ideo dignus est misericordia diminvente, (intellige pœnam sensus) non tamen totaliter relaxante.*

64 Hinc infero primo cum S. Thoma, & Suarez, male aliquos denegasse pueris cognitionem summi boni, quia est cōtra diuinæ prouidentia institutionem tollere à Creaturis rationalibus cognitionem cause, à qua sunt. Nec obest peccatum originale, quia hoc nō aufert integram inclinationem ad bonum, & naturaliter de-

bi-

bitum naturæ humanæ independen-
 ter à quocumque gratuito, vt probat
 Ruiz disp. 40. de vol. sect. 3. à num.
 15. quamuis in adultis per actus vi-
 tiosos non parum diminuatur.
 Infero secundo refellendos esse
 eos, qui apud S. Thom. quæst. 5. de
 malo art. 3. in c. asserunt non trista-
 ri pueros de amissa beatitudine su-
 pernaturali, quia non cognoscunt
 se priuari tali bono; refellendos,
 inquam, quia pertinet ad animam,
 separatam scire statum in quo est, &
 & cur non acquirat quidquid ha-
 buerunt pueri baptizati, aliter, nec
 sciret contraxisse peccatum origina-
 le per infusionem sui in corpus, vt
 bene vrget Azor tom. 1. lib. 4. cap. 33.
 quæst. 2. & licet pueri non cogno-
 scant, quod exciderint à beatitudine
 supernaturali ex fide, & reuelatione,
 attamen huius rei notitiam habe-
 bunt ex euidencia aliquorum signo-
 rum, vt ait Suarez disp. 57. sect. 6.
§. sed obijcies, aliter, nec pagani, nec
 infideles, qui cum peccato actuali
 decesserunt sine vlla cognitione

fidei Christianæ, cognoscent amissam à se supernaturalem beatitudinem, nec de eius amissione dolent, cum nullum incognitum sit obiectum tristitiæ, vel gaudij, quod sanè mihi videtur contra communem sensum, & rationem, secundum quam debita apparet animæ cognitio sui status, ad quam habendam indidit illi Deus sensum, & rationem, sine cuius usu, non distingueretur à ratione carentibus.

65 Obijcies primo. Pelagius docuit pueros non baptizatos habituros vitam æternam, non tamen Regnum Cælorum, ergo consentit Pelagio, qui beatitudinem naturalem concedit pueris non baptizatis. Pater Suarez Proleg. 5. de grat. cap. 3. num. 3. dicit valdè sibi dubiam esse Pelagij mentem circa distinctionem Regni Cælorum, & vitæ æternæ, præsertim, quod in scripturis pro eodem sumuntur, iuxta illud eiusdem Christi; *si vis ad vitam ingredi (hoc est ad Regnum Cælorum) serva mandata*, contra verò clarissimam dicit

Pe-

Pelagij mentem Arriaga tom. 4. disp. 35. sect. 4. num. 22. inquit, Pelagium nomine Regni intelligere visionem beatificam, nomine verò vitæ æternæ, beatitudinem naturalem, cuius expositionis hanc subdit rationem. Pelagius volebat visionem dari propter merita naturalia liberi arbitrij, & quia in Infantibus non dantur ea merita, ideò negabat illis Regnum, hoc est visionem, non tamen vitam æternam, hoc est naturalem beatitudinem. Sed hæc expositio non cohæret rationi, quam ipse affert, tum quia si Pelagius ex vna parte solis meritis naturalibus concedit visionem, ex altera verò non minus carent meritis personalibus pueri baptizati, quam non baptizati, utique nec baptizatis daretur Regnum contra doctrinam eiusdem Pelagij, fatentis baptismum iuuare ad ingressum in Regnum Cælorum; tum quia, vt ait Suarez cap. 3. num. 1. Pelagius assererat omnibus ætatibus necessarium esse baptismum, & consequenter ætati aduultorum, ergo ex

Pelagij mente sola bona opera naturalia sine baptismo non sufficiebant adultis ad ingressum in Regnum Cælorum.

66 Sed quidquid sit de mente Pelagij circa hoc distinctiuum, aio cum Suarez prol. 5. cap. 3. num. 3. nostram sententiam esse omnino alienam à Pelagiana, primo; quia vita æterna admissa à Pelagio erat beatitudo simpliciter, & absolute, vtpotè immunis à miseria peccati, cuiusmodi non est beatitudo diminuta puerorum existentium in peccato originali, & in statu inimicitiae. Secundo, quia Pelagius excludebat à pueris, tanquam innocentibus omnem pœnalitatem, quam in ijs agnosco sitam in priuatione bonorum supernaturalium. Tertio, quia beatitudo Pelagiana erat debita pueris innocentibus ex merito, seu ex principijs naturæ, hæc verò est opus liberalitatis, & misericordiae diuinæ, procedens ex meritis Christi, quam ob causam pueri agnoscunt Christum, vt benefactorem; vnde distinguo.

quo consequens, consentit cum Pelagio, qui admittit in pueris beatitudinem naturalem perfectam, statim habendam post decessum è corpore, & ex debito innocentiae, transeat: beatitudinem naturalem imperfectam, ex misericordia Dei, post reasumptionem corporum in die iudicii, nego.

67 Instas hæc aliqualis beatitudo saltem post diem Iudicij debetur Pueris, ergo non est ex misericordia. Nego consequentiam, quia licet aliquo modo debeatur, cum sint expertes peccati personalis, & amantes Deum super omnia, attamen, quia damnatio æterna, vt ait Salmeron ad Rom. 5. disp. 48. §. sexto Pueri, erat pueris debita in radice, ratione originalis, ex quo sequebatur actuale, in quod incurrissent, ni ante vsum rationis fuissent misericorditer erepti, idcirco misericordiae tribuitur eorum beatitudo.

68 Obijcies secundo pueri ex Florentino, & Tridentino, dicuntur vna cum adultis peccatoribus descen-

dere in Infernum, quamuis disparibus pœnis puniendi: similiter à Patribus dicuntur damnati, nec resurrecturi in vitam æternam, sed puniendi morte æterna, utpote inquinati peccato, ac filij iræ, & perditionis, ergò non fruuntur naturali beatitudine, secundum quam non damnati, ac puniendi, sed beati, ac præmiandi dicendi essent. Adde beatitudinem esse præmium, ac fructum virtutis, ac proinde non cadere in paruulos, qui nullum in via virtutis actum exercuerunt. Distinguo antecedens, pueri dicuntur damnati, & non resurrecturi in vitam æternam, hoc est, in possessionem visionis beatificæ, quæ, apud Patres, & Scripturas, venit nomine vitæ æternæ, concedo: non erunt resurrecturi in statum aliquem, cui ex liberali Dei misericordia conueniat aliqua operatio æterna; consona rectæ eorum voluntati naturali, nego: rursus punientur morte æterna, hoc est, carentia vitæ habitæ per gratiam, & gloriam, non tamen ea morte, quæ

quæ est propria damnatorum, con-
iuncta cum deordinatione volunta-
tis. Denique admitto pueros non esse
filios Regni, & adoptionis, sed filios
iræ, non tamen eo modo, quo sunt
damnati, aliter nihil illis prodesset
amare Deum, nil inordinate appe-
tere, nullumque consensum rei illi-
citæ præstare, vt supra explicauit.
Ad confirmationem aio solam bea-
titudinem adutorum esse fructum,
virtutis, quandoquidem paruuli de-
cedentes cum baptismo, fruuntur Dei
visione, ad quam per proprios vir-
tutis actus, non se disposuerunt.

69 Obijcies tertio: Pontifices
laudati ab Azorio lib. 4. cap. 33. ne-
gant beatitudinem naturalem pue-
ris, mortuis cum originali: rursus
Concilium Africanum post Cano-
nem 77. quod habetur tom. I. Concil.
definit, *si quis dicat, ideò dixisse Do-
minum, in domo Patris mei mansiones
multæ sunt, vt intelligatur, quod in
Regno Celorum erit aliquis medius,
aut altus, aut alicubi locus, ubi beatè
vinant paruuli, qui sine baptismo ex*
hac

hac vita migrarunt, anathema sit,
 ergo nulla potest concedi paruulis
 beatitudo. Resp. Pontifices negasse
 paruulis, tum æternitatem vitæ fæ-
 licis, debitæ amicis cum perfectione
 donorum supernaturalium, tum bea-
 titudinem naturalem perfectam, ex-
 clusiuam omnis pœnalitatis, ac de-
 bitam, vel meritis, vel soli innocen-
 tiæ, seu carentiæ peccati; non verò
 imperfectam, ac naturalem, quæ stat
 cum pœna damni, & sine statu ami-
 citiæ. Cæterum Concilium Africa-
 num aperte loquitur de mansione
 in Regno Cælorum, quod visio-
 nem beatificam, & fælicitatem su-
 pernaturalem denotat, non autem de
 beatitudine imperfecta, ac naturali.
 70 Obijcies quarto. Adam per-
 didit sibi fælicitatem supernatura-
 lem, ac naturalem, ergo etiam pueris.
 Distinguo consequens: perdidit pue-
 ris fælicitatem naturalem perfectam,
 ac debitam amicis concedo: imper-
 fectam, ac diminutam, quæ stat cum
 puero habente solum originale sine
 ullo actuali, & amante Deum super
 omnia, nego.

DI-